

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XII 26

ALKOHOLSTATISTIKK

1959

Alcohol Statistics 1959

STATISTISK SENTRALBYRÅ
OSLO 1960

Norges offisielle statistikk, rekke XII

Norway's Official Statistics, series XII

Rekke XII

Trykt 1960

- Nr. 1 Økonomisk utsyn over året 1959 *Economic survey*
- 2 Lønnsstatistikk 1958 *Wage statistics*
- 3 Norges kommunale finanser 1955—56 og 1956—57 *Municipal finances*
- 4 Elektrisitetsstatistikk 1957 *Electricity statistics*
- 5 Skogavvirking 1955—56 til 1957—58 *Roundwood cut*
- 6 Skogbrukstillingen i Norge 1. september 1957 I Tabeller *Census of forestry I Tables*
- 7 Telegrafverket 1958—59 *Télégraphes et téléphones de l'Etat*
- 8 Forsikringsselskaper 1958 *Sociétés d'assurances*
- 9 Norges bergverksdrift 1958 *Norway's mining industry*
- 10 Norges postverk 1959 *Statistique postale*
- 11 Ulykkestrygden for industriarbeidere m. v. 1952—1954 *Assurances de l'Etat contre les accidents pour les ouvriers industriels etc.*
- 12 Meieribruket i Norge 1958 *Norway's dairy industry*
- 13 Norges handel 1958 I *Foreign trade of Norway I*
- 14 Ulykkestrygden for sjømenn 1954—1956 Ulykkestrygden for fiskere 1954—1956 *Accident insurance for seamen Accident insurance for fishermen*
- 15 Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1957 *Medical statistical report*
- 16 Kriminalstatistikk 1958 *Criminal statistics*
- 17 Norges fiskerier 1958 *Fishery statistics of Norway*
- 18 Skattestatistikk 1956 og 1957 *Tax statistics*
- 19 Kredittmarkedstatistikk 1958 *Credit market statistics*
- 20 Veterinærvesenet 1956 *Service vétérinaire*
- 21 Skogbrukstillingen i Norge 1. september 1957 II Oversikt *Census of forestry II General survey*
- 22 Kommunevalgene og ordførervalgene 1959 *Elections in the rural and town municipalities*
- 23 Folkemengdens bevegelse 1958 *Vital statistics and migration statistics*
- 24 Statistisk årbok 1960 *Statistical yearbook of Norway*
- 25 Sunnhetstilstanden og medisinalforholdene 1958 *Medical statistical report*
- 26 Alkoholstatistikk 1959 *Alcohol statistics*

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK XII 26

ALKOHOLSTATISTIKK

1959

Alcohol Statistics 1959

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1960

Tidligere utkommet:

Alkoholstatistikk I og II. Forbruk av brændevin, vin og øl i Norge 1814—1909 V nr. 124, 1908—1911 V nr. 199.

Alkoholstatistikk III. Drukkenskapsarrestationer i Norge 1896—1912 VI nr. 63.

Drukkenskapsforsøelser 1913—1915 VI nr. 78, 1916—1917 VI nr. 143.

Alkoholstatistikk 1918—1919 VI nr. 190, 1920—1921 VII nr. 62, 1922—1923 VII nr. 129, 1924—1925 VII nr. 196, 1926—1927 VIII nr. 71, 1928—1929 VIII nr. 124, 1946 X nr. 145, 1947—1948 X nr. 192, 1949—1950 XI nr. 66, 1951—1952 XI nr. 137, 1953 XI nr. 193, 1954 XI nr. 213, 1955 XI nr. 242, 1956 XI nr. 283, 1957 XI nr. 324, 1958 XI nr. 352.

Forbudsavstemningen 18. oktober 1926 VIII nr. 14.

Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken er for årene 1930—1945 trykt i Statistisk årbok og Statistiske Meddelelser.

Forord

«Alkoholstatistikk 1959» gir stort sett samme oppgaver som tidligere årganger over priser, bevillinger, forbruk, forseelser og alkoholistforsorg siste år. Dessuten er resultatene av brennevinsavstemningene i 1959 tatt med.

Arbeidet med alkoholstatistikken har vært ledet av konsulent Idar Møglestue. Publikasjonen er utarbeidd av sekretær Hans H. Rossbach.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 22. juli 1960.

Signy Arctander

Erik Botheim

Innhold

Oversikt.	Side
Innledning	9
Priser og avgifter på brennevin, vin og øl	9
Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl	10
Kommuner med omsetning av brennevin, vin og øl	11
Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl	12
Brennevinsavstemningen 12. oktober 1959	13
Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl	15
Konsumentenes utgifter og statens inntekter på alkoholomsetningen	17
Hjemmebrenning, smugling, gauking m.v.	18
Drukkenkapsforseelser	19
Den offentlige alkoholistforsorg	21
Sammendrag på engelsk	24

Tabeller.

I. Kommuner med bevillinger til omsetning av ulike slag rusdrikk pr. 15. juni 1958 og 1959	26
II. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte byer pr. 15. juni 1959	27
III. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959	28
IV. Tilvirkning, innførsel og utførsel av etyllalkohol i 1959	34
V. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1955—1959	34
VI. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av brennevin i 1952—1959	34
VII. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av vin i 1952—1959	35
VIII. Konsum av øl i 1952—1959	35
IX. Konsum av brennevin, vin og øl i dobbeltmånedene i 1958 og 1959	35
X. Konsum av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler i 1959	36
XI. Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl 1952—1959	36
XII. Konsumentenes alkoholutgifter i 1952—1959	37
XIII. Statens alkoholinntekter i 1955—1959	37
XIV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gauking m.v. 1955—1959	38

	Side
XV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gauking m.v. i ulike fylker i 1959	38
XVI. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1956—1959.....	39
XVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1956—1959, fylkesvise oppgaver ..	40
XVIII. Drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer i 1956—1959.....	41
XIX. Drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i bygdene fylkesvis i 1956—1959.....	42
XX. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1959.....	43
XXI. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i bygdene i 1959 ..	44
XXII. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene, 1955—1959.....	45
XXIII. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruelighetsnemndene etter behandlingsmåten, 1955—1959	45
XXIV. Pasienter i offentlige og godkjente, private kursteder for alkoholikere, 1955—1959.....	46
XXV. Edruelighetsnemndenes utgifter i budsjettårene 1955—56 til 1959—60	46

Contents

General survey.	Page
Introduction	9
Prices and excise duties on spirits, wines and beer	9
Licenses for sale and retailing of spirits, wines and beer	10
Municipalities with licences for trading in alcoholic beverages	11
Establishments licensed for sale and serving of spirits, wines and beer	12
The referendum on spirits, October 12, 1959	13
Consumption of spirits, wines and beer	15
Consumers' expenditure and government income on alcoholic beverages	17
Illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits	18
Drunkenness	19
Care of alcoholics by the public authorities	21
English summary	24

Tables.

I. Number of rural municipalities with licenses for trading in various kinds of alcoholic beverages 1958 and 1959	26
II. Number of establishments in various towns licensed for sale in bottle and serving of spirits, wines and beer 1959	27
III. Number of establishments in various rural districts licensed for sale in bottle and serving of spirits, wines and beer 1959	28
IV. Production, imports and exports of spirits, wines and beer 1959	34
V. Consumption of spirits and wines for technical and medical use in 1955—1959	34
VI. The Wine Monopoly's sales and domestic consumption of spirits in 1952—1959	34
VII. The Wine Monopoly's sales and domestic consumption of wines in 1952—1959	35
VIII. Consumption of beer 1952—1959	35
IX. Consumption of spirits, wines and beer in double-months 1958 and 1959	35
X. Consumption of spirits, wines and beer in three principal parts of the country in 1959	36
XI. Consumers' average expenditure per litre of spirits, wines and beer in 1952—1959	36

	Page
XII. Consumers' expenditure on spirits, wines and beer in 1952—1959 . . .	37
XIII. Government income from the sale of alcoholic beverages in 1955—1959	37
XIV. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in 1955—1959	38
XV. Number of accepted fines and final sentences awarded for illegal distillation, smuggling, illegal sale etc. of spirits in various parts of the country in 1959	38
XVI. Drunkenness in the various towns 1956—1959.	39
XVII. Drunkenness in the rural districts by counties 1956—1959	40
XVIII. Drunkenness per 1 000 population in the various towns, 1956—1959..	41
XIX. Drunkenness per 1 000 population in the rural districts, by counties, 1956—1959.	42
XX. Drunkenness in the various towns in each mounth 1959	43
XXI. Drunkenness in the rural districts in each mounth 1959	44
XXII. Persons reported to the boards for the prevention and treatment of alcoholism, 1955—1959	45
XXIII. Number of persons treated by the boards for the prevention and treatment of alcoholism, according to the mode of treatment, 1955—1959.	45
XXIV. Patients at institutions for alcoholics owned or licensed by Central government, 1955—1959	46
XXV. Expenditure of the temperance boards, 1955—56 to 1959—60	46

Oversikt

Innledning.

Den offisielle alkoholstatistikk inneholder oppgaver over tilvirking, innførsel og forbruk av etyllalkohol, alkoholpriser, forbrukernes alkoholutgifter og statens inntekter av alkoholomsetningen, rusdrikkbevillingene, forseelser mot rusdrikklovene, dрукkensksapsforseelser og den offentlige alkoholistforsorg. For årene 1930—1945 ble alkoholstatistikken ikke offentliggjort i egne publikasjoner. Tabeller og oversikter over alkoholstatistikken for disse årene er tatt inn i Statistiske Meddelelser. I publikasjonen «Alkoholstatistikk 1946» er det imidlertid gitt en del tilbakegående oversikter.

Tilvirking, kjøp, salg og bruk av alkohol er regulert ved en rekke lover og forvaltningsbestemmelser. Denne regulering gir grunnlag for en pålitelig statistikk over lovlig tilvirking og omsetning av alkoholholdige drikkevarer. Det er imidlertid en kjent sak at det blir tilvirket betydelige kvanta alkoholholdige varer i hjemmene, til dels i strid med gjeldende bestemmelser. Omfanget av denne virksomhet kan en naturlig nok ikke få pålitelige oppgaver over.

Oppgavene til alkoholstatistikken blir hentet inn fra Finansdepartementet, A/S Vinmonopolet, politimesterne, Statens Edruelighetsråd og Den Norske Bryggeriforening. Om tilvirkingen av råsprit mottar Byrået oppgavene i liter 100 prosent alkoholstyrke (alkoholliter). De andre kvantumsoppgavene for sprit, brennevin, vin og øl får en oppgitt i vareliter eller kg. I denne publikasjon vil en imidlertid også finne oppgaver over tilvirking, innførsel, utførsel og forbruk i alkoholliter. Disse kvantumsoppgavene er beregnede tall.

Priser og avgifter på brennevin, vin og øl.

Salgsprisene på brennevin, vin og øl er for en vesentlig del bestemt av statens avgiftspolitik for disse varene. I gjennomsnitt utgjorde om lag 64 prosent av prisene på alkoholholdige drikkevarer avgifter til statskassen i 1959. Det er i løpet av 1959 ikke foretatt noen endringer i avgiftene på brennevin og vin. Brennevinsavgiftene ble siste gang endret den 25. september 1950, da tilleggsavgiften ble satt opp fra 100 til 150 prosent av grunnprisen. Vinavgiftene har vært de samme helt siden 1946. For øl i kl. III (eksport- og bakkøl) ble tilvirningsavgiften satt opp med 10 øre pr. liter fra 1. juli 1959. For de andre ølsorter

har avgiftssatsene vært uforandret siden 1. juli 1956. Oppgaver over statens inntekter av de forskjellige alkoholavgifter i 1959 og enkelte tidligere år er stilt sammen i tabell XIII i tabellverket.

Vinmonopolet har i løpet av 1959 foretatt enkelte justeringer av utsalgsprisene på brennevin og vin. Den viktigste endring i utsalgsprisene ble foretatt 1. juli, da prisene på en del merker originaltappet brennevin ble regulert, vesentlig oppover. Videre ble det foretatt prisendringer på en rekke svake viner. For de svake, stille viner ble prisene stort sett satt ned. Prisreduksjonene utgjorde kr. 0,50 — kr. 3,50 pr. flaske. For svake musserende viner betydde prisreguleringen en forhøyelse av utsalgsprisene med kr. 0,50 — kr. 10,00 pr. flaske. Avgiftsøkningen for øl i klasse III pr. 1. juli medførte en øking i utsalgsprisen på 6 øre pr. 1/2 flaske. Fra 15. mars gikk prisen pr. 1/2 flaske øl i klasse II ned med 1 øre. De andre utsalgsprisene for øl var uforandret i 1959.

Tabell 1. Indekstall for utsalgsprisene på alkoholholdige drikkevarer.

	Priser i løpende kroner				Priser i 1952-kroner ¹			
	Brennevin	Vin	Øl	I alt	Brennevin	Vin	Øl	I alt
1938	25	19	46	30	53	40	98	64
1946	75	101	81	81	100	135	108	108
1948	86	100	84	88	115	133	112	117
1950	86	98	90	88	109	124	114	111
1952	100	100	100	100	100	100	100	100
1954	99	101	103	100	93	94	96	93
1956	96	100	108	100	86	90	97	90
1957	97	100	115	103	85	88	101	90
1958	98	100	116	103	82	83	97	86
1959	101	102	117	106	82	83	95	86

¹ Beregnet etter Byråets levekostnadsindeks.

Prisindeksene i tabell 1 er beregnet med samme vektgrunnlag som Byråets engrosprisindeks, det vil si at omsetningsverdien i 1952 er nyttet som vekter. For brennevin er indeksen beregnet som et gjennomsnitt av prisene på 13 typiske merker. I 1952 utgjorde salget av disse merker ca. 85 prosent av samlet detalj-salg av brennevin. For vin er vareutvalget noe mindre, det omfatter 7 vinmerker hvis andel av vinsalget i 1952 var ca. 55 prosent. Ølindexen er beregnet som et gjennomsnitt av 1/2-flaskeprisene på øl av de tre skatteklasser.

Bevillinger til salg og skjenking av brennevin, vin og øl.

I lov av 5. april 1927 (alkoholloven) er det gitt utførlige regler for omsetning av brennevin, vin og øl. Lovens hovedregel er at salg og skjenking av brennevin, vin og øl bare er tillatt etter bevilling fra bystyret eller herredstyret. Kommunal bevilling til salg og skjenking av brennevin kan bare gis i byer

med minst 4 000 innbyggere. Alkoholloven inneholder videre bestemmelser som gir Sosialdepartementet en viss adgang til å tillate skjenking av brennevin, vin og øl. Departementet kan i første rekke gi tillatelse til skjenking av alkoholholdige drikkevarer på turist- og høyfjellshoteller. Uten kommunal eller annen bevilling gir loven enhver som gjør seg en næring av å drive hotell eller bevertning, adgang til å skjenke øl som ikke inneholder over 2,5 volumprosent alkohol (lagerøl). Etter en lovendring i 1956 er også detaljsalg av lagerøl som hovedregel tillatt uten spesiell bevilling. Ølbryggeriene trenger heller ikke bevilling for salg av øl direkte til konsumentene. Herredstyret kan imidlertid forby et bryggeri å drive småsalg av øl som inneholder over 2,5 volumprosent alkohol.

Statistikken over bevillinger til omsetning av rusdrikk har bare gitt opplysninger om kommunale årsbevillinger (ikke sesongbevillinger). Fra og med 1956 omfatter statistikken også de turist- og høyfjellshoteller som skjenker rusdrikk etter bevilling fra Sosialdepartementet. Som nevnt foran er hovedregelen den at lagerøl kan omsettes uten salgs- eller skjenkebevilling. Bevillingsstatistikken kan derfor ikke gi opplysninger om tallet på forretninger og bevertningssteder som omsetter alkoholsvakt øl. Når det i kommentarene til tabellene står byer eller herreder med eller uten rusdrikkomsetning, nyttes ordet rusdrikkomsetning i betydningen salg og/eller skjenking av brennevin, vin, eksport- og bakkøl eller pilsener- og baierøl.

Kommuner med omsetning av brennevin, vin og øl.

Pr. 15. juni 1959 ble det omsatt brennevin, vin eller øl i henhold til kommunale årsbevillinger og departementsbevillinger i like mange byer som året før, nemlig i 56 av landets 66 byer (se tabell 2 og tabell I). Av byene med rusdrikkomsetning i 1959 hadde 21 bevillinger for brennevin, vin og alt slags øl, 21 hadde bevillinger for vin og alt slags øl, og 5 byer hadde bevillinger for vin, pilsener- og baierøl. Av de resterende byer hadde 6 omsetning av alt slags øl, mens 3 hadde bevillinger for bare pilsener- og baierøl.

Tabell 2. Kommuner med og uten bevilling for omsetning av brennevin, vin og øl pr. 15. juni.

	Byer				Herreder				I alt			
	1956	1957	1958	1959	1956	1957	1958	1959	1956	1957	1958	1959
Brennevin, vin og alt slags øl	20	20	21	21	42	46	48	48	62	66	69	69
Vin og alt slags øl	23	23	22	21	50	53	60	62	73	76	82	83
Vin, pilsener- og baierøl . .	4	4	4	5	25	26	29	28	29	30	33	33
Alt slags øl	2	3	5	6	23	25	24	24	25	28	29	30
Pilsener- og baierøl	5	5	4	3	93	106	107	100	98	111	111	103
Ingen rusdrikkbevillinger . .	12	11	10	10	447	424	411	417	459	435	421	427
I alt	66	66	66	66	680	680	679	679	746	746	745	745

I 417 herreder var det ingen omsetning av rusdrikk pr. 15. juni 1959. I de herredene som hadde rusdrikkomsetning, var det gitt bevillinger til skjenking av brennevin, vin og alt slags øl i 48. 62 herreder hadde bevillinger for omsetning av vin og alt slags øl, mens det i 28 herreder ble omsatt vin, pilsener- og baierøl. Av de resterende herredene hadde 24 bevillinger for omsetning av alt slags øl og 100 bevillinger for pilsener- og baierøl. Tallet på herreder i alt med rusdrikkomsetning gikk fra 1958 til 1959 ned fra 268 til 262. I alt 18 herreder mistet bevilling for rusdrikkomsetning i 1959, mens 12 herreder fikk bevilling. Alle disse endringene refererer seg til kommunale bevillinger.

Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl.

I hele landet var det pr. 15. juni 1959 i alt 4 749 utsalg eller forretninger som hadde rett til å selge rusdrikk. De fleste, nemlig 2 678, hadde rett til salg av alt slags øl, mens 2 018 kunne selge pilsener- og baierøl. Resten av utsalgene tilhørte A/S Vinmonopolet, som hadde 46 utsalg for både brennevin og vin og 7 utsalg for bare vin. Av salgsstedene lå 2 479 eller 52 prosent i byene. Alle brennevinsutsalgene og 6 av de 7 vinutsalg lå i byene. Det samme gjaldt 86 prosent av de forretninger som solgte alt slags øl. Av salgssteder for pilsener- og baierøl var byenes andel 6 prosent. Fra 1958 til 1959 steg tallet på salgssteder for rusdrikk med 149 eller 3 prosent. Denne øking skyldes i første rekke at det i landkommunene var 109 og i byene 27 flere forretninger med rett til salg av pilsener- og baierøl.

Tabell 3. Salgs- og skjenkesteder¹ for brennevin, vin og øl pr. 15. juni.

	Salgssteder					Skjenkesteder							
	Brennevin og vin	Vin	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl	Av disse m/ departementsbevilling	Vin og alt slags øl	Av disse m/ departementsbevilling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
Hele landet													
1956 ...	46	7	2 626	1 710	4 389	156	68	586	17	97	239	448	1 526
1957 ...	46	7	2 628	1 842	4 523	170	71	576	18	133	254	472	1 605
1958 ...	46	7	2 665	1 882	4 600	175	73	587	17	126	251	509	1 648
1959 ...	46	7	2 678	2 018	4 749	173	68	619	15	123	245	527	1 687
Byer													
1956 ...	46	6	2 240	80	2 372	88	—	354	4	19	124	69	654
1957 ...	46	6	2 262	84	2 398	99	—	354	4	24	129	79	685
1958 ...	46	6	2 276	97	2 425	103	1	351	4	22	138	86	700
1959 ...	46	6	2 303	124	2 479	106	1	366	4	23	135	94	724
Herreder													
1956 ...	..	1	386	1 630	2 017	68	68	232	13	78	115	379	872
1957 ...	..	1	366	1 758	2 125	71	71	222	14	109	125	393	920
1958 ...	..	1	389	1 785	2 175	72	72	236	13	104	113	423	948
1959 ...	..	1	375	1 894	2 270	67	67	253	11	100	110	433	963

¹ Omfatter salgs- og skjenkesteder med bevillinger gitt av kommunestyret (ekskl. sesongbevillinger) og turist- og høyfjellshoteller med departementsbevilling.

I alt 1 687 restauranter, kaféer og hoteller hadde i 1959 bevilling for skjenking av rusdrikk. 10 prosent av skjenkestedene hadde både brennevin-, vin- og ølservering, 37 prosent skjenket vin og alt slags øl og 7 prosent skjenket vin, pilsener- og baierøl. De fleste skjenkestedene i byene — 366 av 724 skjenkesteder — hadde bevilling for vin og alt slags øl. I bygdene var skjenkebevilling for pilsener- og baierøl mest vanlig, 433 av 963 skjenkesteder i bygdene hadde slike bevillinger i 1959. Det var i 1959 i alt 39 flere skjenkesteder enn i 1958, 24 flere i byene og 15 flere i bygdene. Sosialdepartementet hadde pr. 15. juni 1959 gitt bevilling for skjenking av rusdrikk til 7 turist- og høyfjellshoteller mindre enn i 1958.

Tallet på salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl i de enkelte byer og herreder i 1959 framgår av tabellene II og III i tabellverket.

Brennevinsavstemningen 12. oktober 1959.¹⁾

Etter § 3 i alkoholoven skal bystyret gi bevilling til salg av brennevin dersom det ved avstemning er flertall for det blant byens stemmeberettigede innbyggere. Bevilling gis for 8 år. Avstemning holdes i forbindelse med annet hvert kommunevalg når det er reist krav om det fra minst 5 prosent av de stemmeberettigede ved siste kommunevalg. Hvis det ikke blir satt fram krav om avstemning i en by hvor det etter tidligere avstemning er gitt bevilling, skal bystyret fornye bevillingen for de neste 8 år.

I samsvar med disse bestemmelsene ble det 12. oktober 1959 holdt avstemning i 18 byer. Av disse hadde 6 brennevinsutsalg fra før, nemlig Fredrikstad, Lillehammer, Gjøvik, Kristiansand S, Stavanger og Harstad. I de 12 andre byene, Sarpsborg, Hønefoss, Porsgrunn, Skien, Notodden, Arendal, Kristiansund N, Steinkjer, Namsos, Mosjøen, Mo og Hammerfest var det reist krav om bevilling for brennevinsomsetning.

¹ Redegjørelse for tidligere avstemninger finnes i Statistiske Meddelelser 1946 s. 242 f. f. og Statistiske meldinger 1952 s. 47.

Tabell 4. Tallet på stemmeberettigede, avgitte stemmer og avstemningsresultat ved brennevinsavstemningen 12. oktober 1959.

	Stemmeberettigede i alt	Avgitte stemmer	Avstemningsresultatet			For bevilling i pct. av godkj. stm.	
			For bevilling	Mot bevilling	For-kastede stemmer	1959	1951
<i>Byer med brennevinsomsetning :</i>						Pct.	Pct.
Fredrikstad	9 529	6 312	4 295	1 968	49	68,6	55,6
Lillehammer	4 267	2 705	1 832	869	4	67,8	55,3
Gjøvik	5 176	3 279	2 052	1 221	6	62,7	59,6
Kristiansand S.	18 025	12 760	7 503	5 217	40	59,0	51,0
Stavanger	34 954	24 925	17 029	7 844	52	68,5	55,3
Harstad	2 630	1 840	1 500	339	1	81,6	52,4
<i>Byer uten brennevinsomsetning :</i>							
Sarpsborg	9 130	6 686	3 422	3 249	15	51,3	37,0
Hønefoss	2 957	2 262	1 466	790	6	65,0	.
Porsgrunn	7 155	5 100	2 813	2 279	8	55,2	.
Skien	10 847	7 692	4 563	3 111	18	59,5	46,1
Notodden	4 903	3 144	1 529	1 615	—	48,6	.
Arendal	7 732	5 118	2 849	2 263	6	55,7	44,8
Kristiansund N.	10 824	7 198	4 194	2 977	27	58,5	.
Steinkjer	2 582	1 939	853	1 085	1	44,0	.
Namsos	3 277	2 303	1 183	1 119	1	51,4	.
Mosjøen	2 811	1 898	1 057	840	1	55,7	.
Mo	4 742	3 168	1 986	1 182	—	62,7	.
Hammerfest	3 303	2 284	1 324	958	2	58,0	36,2
I alt	144 844	100 613	61 450	38 926	237	61,2	¹ 59,4

¹ Gjelder for alle byer med avstemning i 1951.

Resultatet av avstemningen ble flertall for bevilling i 16 byer, mens kravet om bevilling ble nedstemt i Notodden og Steinkjer. De byene som hadde utsalg fra før, fikk beholde disse, og det vil bli opprettet utsalg i 10 nye byer. I gjennomsnitt for alle byer var 61,2 prosent av de godkjente stemmer for bevilling. I Harstad, Fredrikstad og Stavanger sto tilhengerne av utsalg sterkest, idet henholdsvis 81,6, 68,6 og 68,5 prosent av godkjente stemmer var for bevilling. Svakest sto utsalgstilhengerne i Steinkjer, Notodden, Sarpsborg og Namsos hvor de hadde henholdsvis 44,0, 48,6, 51,3 og 51,4 prosent av stemmene. I byer med utsalg fra før lå den prosentvise andel av stemmer for bevilling gjennomgående høyere enn for byer uten utsalg.

Avstemningsresultatet for de byer som hadde avstemning både i 1951 og 1959 viser en markert øking i den prosentvise andel av stemmer for bevilling. I forhold til 1951 viser også tallene for alle byer med avstemning framgang i 1959 for tilhengerne av utsalg, i alt 61,2 prosent stemte for bevilling i 1959 mot 59,4 prosent i 1951.

Tabell 5. Tallet på stemmeberettigede og avgitte stemmer ved brennevin-avstemningen 12. oktober 1959 fordelt på menn og kvinner.

	Stemmeberettigede		Avgitte stemmer		Avgitte stemmer i pct. av stemmeberettigede		
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	I alt
					Pct.	Pct.	Pct.
<i>Byer med brennevinsomsetning :</i>							
Fredrikstad	4 382	5 147	2 980	3 332	68,0	64,7	66,2
Lillehammer	1 813	2 454	1 250	1 455	68,9	59,3	63,4
Gjøvik	2 322	2 854	1 550	1 729	66,8	60,6	63,4
Kristiansand S.	8 450	9 575	5 856	6 904	69,3	72,1	70,8
Stavanger	15 893	19 061	11 425	13 500	71,9	70,8	71,3
Harstad	1 201	1 429	884	956	73,6	66,9	70,0
<i>Byer uten brennevinsomsetning :</i>							
Sarpsborg	4 299	4 831	3 220	3 466	74,9	71,7	73,2
Hønefoss	1 374	1 583	1 085	1 177	79,0	74,4	76,5
Porsgrunn	3 382	3 773	2 469	2 631	73,0	69,7	71,3
Skien	4 986	5 861	3 681	4 011	73,8	68,4	70,9
Notodden	2 397	2 506	1 562	1 582	65,2	63,1	64,1
Arendal	3 422	4 310	2 343	2 775	68,5	64,4	66,2
Kristiansund N.	4 972	5 852	3 364	3 834	67,6	65,5	66,5
Steinkjer	1 185	1 397	906	1 033	76,5	73,9	75,1
Namsos	1 480	1 797	1 084	1 219	73,2	67,8	70,3
Mosjøen	1 402	1 409	976	922	69,6	65,4	67,5
Mo	2 383	2 359	1 680	1 488	70,5	63,1	66,8
Hammerfest	1 582	1 721	1 119	1 165	70,0	67,7	69,1
I alt	66 925	77 919	47 434	53 179	70,9	68,2	69,5

Av de stemmeberettigede menn og kvinner deltok i alt 69,5 prosent i avstemningen i 1959. Deltakelsen var større blant menn enn kvinner. I alt 70,9 prosent av de stemmeberettigede menn avga stemmer, mens tallet for kvinner var 68,2 prosent.

Størst valgdeltakelse både for menn og kvinner hadde Hønefoss — 79,0 og 74,4 prosent. Dernest fulgte Steinkjer med henholdsvis 76,5 og 73,9 prosent. For menn lå Notodden lavest med 65,2 prosent og for kvinner Lillehammer med 59,3 prosent. Gjøvik og Lillehammer hadde lavest valgdeltakelse i alt med 63,4 prosent for begge byer.

Forbruket av sprit, brennevin, vin og øl.

Av et samlet registrert forbruk av etyllalkohol i 1959 på 34,0 mill. alkohol-liter, gikk 24,9 mill. liter til teknisk bruk og knapt 0,5 mill. liter til medisinske formål (se tabell V). Det registrerte forbruk av alkoholholdige drikkevarer — alkoholkonsumet — utgjorde i 1959 i alt 8 701 000 liter ren alkohol mot 8 170 000 liter i 1958. Det gir en stigning i det registrerte konsum av brennevin, vin og øl på 6,5 prosent fra 1958 til 1959.

Tabell 6. Brennevin-, vin- og ølkonsumet.

	Brennevin		Vin		Øl		I alt
	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 alkohol- liter
1954	8 925	3 659	4 069	643	67 616	2 963	7 265
1955	9 004	3 826	4 079	640	77 614	3 409	7 875
1956	9 131	3 875	4 175	646	78 728	3 502	8 023
1957	9 289	3 969	4 197	639	78 892	3 494	8 102
1958	9 221	3 947	4 037	606	80 829	3 617	8 170
1959	9 861	4 218	4 286	641	84 724	3 842	8 701

Opgavene over konsumet av brennevin, vin og øl er stilt sammen i tabellene VI, VII og VIII. Enkelte hovedtall framgår også av tabell 6.

Opgangen i alkoholkonsumet fra 1958 til 1959 fordeler seg forholdsvis jamt på brennevin, vin og øl, med en stigning på henholdsvis 6,9, 5,7 og 6,2 prosent. Regnet i vareliter var stigningen henholdsvis 6,9, 6,2 og 4,8 prosent. Pilsener-, baier- og lagerøl hadde gjennomsnittlig større alkoholstyrke i 1959 enn i 1958. For pilsener- og baierøl økte alkoholprosenten fra 4,10 i 1958 til 4,29 i 1959. For lagerøl var tilsvarende tall 2,16 og 2,26, mens den gjennomsnittlige alkoholprosent for eksport- og bakkøl var 5,68 i 1958 og 5,70 i 1959.

Omsetningen av utenlandsk brennevin gikk opp med hele 11,1 prosent fra 1958 til 1959. Forskåret brennevin viser en stigning på 8,4 prosent, mens det ble omsatt 4,8 prosent mer innenlandsk brennevin i 1959 enn året før. Sterkvinsalget hadde en forholdsvis liten oppgang på 4,5 prosent fra 1958 til 1959. For svakvin var stigningen 7,7 prosent, for musserende utenlandsk vin 8,2 prosent og for norsk fruktvin 11,8 prosent.

Omsetningen av bakk- og eksportøl gikk ned med 6,8 prosent fra 1958 til 1959, men til gjengjeld steg salget av pilsener- og baierøl med 9,9 prosent og lagerøl med 12,7 prosent.

Restaurantenes omsetning av brennevin og vin viste en øking på henholdsvis 2,9 og 5,0 prosent fra 1958 til 1959. Utsalgenes omsetning av brennevin og vin viste en øking på henholdsvis 7,1 og 7,2 prosent. Konsumet av pilsener- og baierøl ved skjenkestedene gikk opp med 11,3 prosent, mens forretningenes salg viste en stigning på 9,4 prosent. For bakk- og eksportøl gikk salget ved skjenkestedene ned 4,8 prosent, mens detaljsalget gikk ned med 7,8 prosent.

Ved vurdering av alkoholkonsumet må en ved siden av konsumerte kvanta og konsumets sammensetning også ta endringer i befolkningens størrelse og fordeling på aldersklasser i betraktning. For delvis å imøtekomme disse krav er det i tabell 7 stilt sammen oppgaver over konsumet av brennevin, vin og øl pr. innbygger 15 år og over.

Tabell 7. Konsum av brennevin, vin og øl pr. innbygger 15 år og over.¹

	Vareliter			Alkoholliter			
	Brenne- vin	Vin	Øl	Brenne- vin	Vin	Øl	I alt
1938	3,39	2,35	21,49	1,42	0,40	1,02	2,84
1946	5,87	0,93	20,65	2,33	0,12	0,65	3,10
1948	5,33	1,22	19,75	2,12	0,19	0,67	2,98
1950	3,97	1,24	23,98	1,61	0,20	1,06	2,87
1952	3,50	1,57	26,30	1,42	0,25	1,16	2,83
1954	3,54	1,61	26,79	1,45	0,26	1,17	2,88
1956	3,57	1,63	30,77	1,52	0,25	1,37	3,14
1957	3,61	1,63	30,67	1,54	0,25	1,36	3,15
1958	3,56	1,56	31,18	1,52	0,23	1,40	3,15
1959	3,77	1,64	32,40	1,61	0,25	1,47	3,33

¹ Etter innbyggertallet pr. 1/1 i vedkommende år.

Det gjennomsnittlige alkoholkonsum utgjorde i 1959 i alt 3,33 liter ren alkohol pr. innbygger 15 år og over, mot 3,15 liter i 1957 og 1958. I 1938 ble det konsumert 2,84 alkoholliter pr. voksen innbygger og i 1946 3,10 liter. Konsumet gikk i de etterfølgende år stadig nedover og utgjorde 2,75 liter i 1953. Etter 1953 har konsumet vist en stigende tendens. Sammenliknet med 1938 og 1953 lå konsumet pr. voksen innbygger i 1959 henholdsvis 17,3 og 21,1 prosent høyere. Det er stigningen i konsumet av øl som har betydd mest for denne oppgang. Siden 1938 har ølkonsumet (regnet i liter ren alkohol pr. innbygger 15 år og over) gått opp med 44,1 prosent og siden 1953 med 27,8 prosent. Tilsvarende tall for stigningen i brennevinskonsumet er 13,4 og 19,3 prosent. Vinkonsumet viser en nedgang på 37,5 prosent siden 1938.

Konsumentenes utgifter og statens inntekter på alkoholomsetningen.

Oppgavene over forbrukernes utgifter til brennevin og vin blir gitt av A/S Vinmonopolet. Forbrukernes ølutgifter blir beregnet i Statistisk Sentralbyrå. Beregningene bygger på prisoppgaver innhentet gjennom Byråets pris-korrespondenter i 53 byer og industristeder og kvantumsoppgaver fra Avgifts-direktoratet.

Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl i årene 1952—1959 framgår av tabell XI, mens konsumentenes samlede utgifter på alkoholholdige drikkevarer i de samme årene er stilt sammen i tabell XII.

Konsumentenes utgifter til kjøp av brennevin, vin og øl gikk i 1959 opp til et nytt toppnivå på 844,9 mill. kroner. Dette er 51,7 mill. kroner eller 6,5 prosent mer enn i 1958. Utgiftsøkningen fordeler seg på brennevin, vin og øl med henholdsvis 27,4, 7,1 og 17,2 mill. kroner.

Tabell 8. Statens inntekter og forbrukernes utgifter på omsetningen av sprit, brennevin, vin og øl.

	Statens inntekter			Forbrukernes utgifter ¹			Statens inntekter i prosent av forbrukernes utgifter		
	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt	Brennevin, vin og sprit	Øl	I alt
	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	1000 kr.	Pct.	Pct.	Pct.
1954	361 599	107 957	469 556	456 603	228 200	684 803	79,2	47,3	68,6
1955	367 652	121 916	489 568	465 795	257 800	723 595	78,9	47,3	67,7
1956	373 518	134 025	507 543	476 893	276 000	752 893	78,3	48,6	67,4
1957	376 497	143 300	519 797	496 515	298 400	794 915	75,8	48,0	65,4
1958	373 419	148 556	521 975	487 810	317 300	805 110	76,6	46,8	64,8
1959	392 746	154 013	546 759	521 672	334 500	856 172	75,3	46,0	63,9

¹ Inkl. utgifter til innkjøp av sprit, brennevin og vin til teknisk og medisinsk bruk.

Regnet i prosent av det samlede private konsum er utgiftene til alkoholholdige drikkevarer falt betydelig i de 11 siste år, fra 7,0 prosent i 1948 til 4,6 prosent i 1958 og 1959.

Fra 1958 til 1959 økte statens alkoholinntekter fra 522,0 til 546,8 mill. kroner, det vil si med 24,8 mill. kroner (se tabell 8 og tabell XIII). Inntektsøkningen fordeler seg med 19,3 mill. kroner på brennevin og vin, og 5,5 mill. kroner på øl.

Hjemmebrenning, smugling, gauking m. v.

Statistikken over rusdrikklovforseelsene omfatter de vanligste straffbare overtredelser av lov om innførsel og omsetning av brennevin, vin og øl av 5. april 1927 (alkoholloven) og lov om tilvirking og beskatning av brennevin av 15. august 1908 (tilvirkingsloven). En fullstendig fortegnelse over disse lovbruddene er gitt i forspalten til tabell XIV. Oppgavene, som hentes inn fra politiet, gir opplysning om tallet på vedtatte forelegg og fellende dommer. Dersom en sanksjon omfatter mer enn en forseelse, blir den i statistikken telt med i alle de grupper den gjelder.

I alt ble det i 1959 vedtatt 1 751 forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, gauking, smugling og andre overtredelser av rusdrikklovene. Det var 14 færre forseelser enn i foregående år og det laveste antall rusdrikklovforseelser registrert i noe år etter krigen. Tallet på rusdrikklovforseelser var i 1959 under halvparten av hva det var i de siste førkrigsårene og ca. to tredjeparter av tallet for 1954, som hadde forholdsvis mange hjemmebrennings- og smuglingssaker.

De registrerte tilfelle av smugling av rusdrikk gikk opp fra 353 i 1958 til 465 i 1959, dvs. med 32 prosent. Stigningen falt i sin helhet på byene hvor tallet på registrerte tilfelle av smugling gikk opp fra 271 til 402. Tallene for bygdene viste en nedgang fra 82 til 63. Hjemmebrenning viste en stigning på

Tabell 9. Vedtatte forelegg og fellende dommer for overtredelser av rusdrikklovene.

	1958			1959		
	Bygder	Byer	Hele landet	Bygder	Byer	Hele landet
Hjemmebrenning	421	106	527	444	106	550
Smugling	82	271	353	63	402	465
Innenlandsk omsetning av rusdrikk (gauking)	89	241	330	84	182	266
Misbruk av denaturert sprit ..	32	155	187	16	156	172
Drikkelag	45	176	221	35	123	158
Andre forseelser	80	67	147	69	71	140
I alt	749	1 016	1 765	711	1 040	1 751

4 prosent, fra 527 straffelte i 1958 til 550 i 1959. Tallet på ulovlige drikkelag som lå særlig høyt i 1958, gikk i 1959 ned til 158 registrerte tilfelle, en nedgang fra 1958 på 29 prosent. Ulovlig innenlandsk omsetning av rusdrikk (gauking) hadde med henholdsvis 330 og 266 straffelte i 1958 og 1959 en nedgang på 19 prosent. Også misbruk av denaturert sprit og andre forseelser viste nedgang siste år.

Drukkenskapsforseelser.

Lov av 31. mai 1900 om løsgjengeri, betleri og drukkenskap bestemmer i § 16 at den som blir sett i åpenbart beruset tilstand på et alminnelig beferdet eller for offentlig ferdsel bestemt sted, skal straffes med bøter. I samme lovs § 17 heter det: «Den som forsettlig eller uaktsomt hensetter seg i en beruset tilstand, hvorunder han forstyrrer den alminnelige fred og orden eller den lovlige ferdsel eller forulemper eller voldrer fare for andre, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 måneder». Løsgjengerloven inneholder (§ 19) videre bestemmelser om at den som på grunn av stadig misbruk av alkohol, skaffer seg midler til sin livsførsel ved betleri eller ved forsorgsstønad, skal straffes med fengsel inntil 3 måneder. Den som av samme grunn forsømmer sin forsørgelsesplikt, unnlater å betale bidrag til underhold av hustru, barn eller sitt barns mor, rammes av samme straffebestemmelse. Statistikken over drukkenskapsforseelser omfatter de personer som blir ilagt straff etter disse bestemmelsene (løsgjengerlovens §§ 16, 17 og 19) pluss de personer som får advarsel av politiet for misbruk av alkohol.

Tall som viser drukkenskapsforseelser i 1959 og i en del tidligere år, er stilt sammen i tabellene XVI—XXI. De gir opplysninger om drukkenskapsforseelsene i de enkelte byer, fylkesvise oppgaver over forseelsene i bygdene, oppgaver over hvorledes forseelsene fordeler seg på innenbys (-bygds) og utenbys (-bygds) -boende og på menn og kvinner, tallet på arrestasjoner for drukkenskap m. v.

Tabell 10. Drukkenskapsforseelser i bygder og byer.

	Oslo	Bergen	Trond-heim	Sta-vanger	Andre byer med brennevins-utsalg	Byer uten brennevins-utsalg	Bygder	I alt
1954	12 672	2 609	1 595	1 297	6 312	4 168	4 433	33 086
1955	12 408	2 649	1 398	1 410	5 964	3 760	4 299	31 888
1956	12 199	3 428	1 416	1 413	6 068	3 832	4 365	32 721
1957	11 910	3 300	1 703	1 620	5 896	3 787	4 190	32 406
1958	12 687	3 778	1 642	1 645	5 581	3 769	4 066	33 168
1959	13 361	3 903	1 647	1 589	5 749	3 496	4 088	33 833

I 1959 ble det registrert 33 833 drukkenskapsforseelser. Det er en oppgang på 2 prosent fra foregående år, da det ble registrert i alt 33 168 forseelser.

Det er i første rekke oppgavene for Oslo som viser oppgang i tallet på drukkenskapsforseelser fra 1958 til 1959 med en stigning på 5 prosent. I de andre byene med brennevinsutsalg ble det registrert 2 prosent flere drukkenskapsforseelser i 1959 enn året før. I byer uten brennevinsutsalg gikk forseelsestallet ned fra 1958 til 1959, nemlig med 7 prosent, mens oppgavene for bygdene viser omtrent samme antall drukkenskapsforseelser i de to år.

I etterkrigsårene fram til 1951 viste tallet på drukkenskapsforseelser en kraftig nedgang. Siden har forseelsestallet ikke vist vesentlige forskyvninger. Det høyeste forseelsestall i denne perioden ble registrert i 1953 med 34 985 og det laveste i 1955 med 31 888 drukkenskapsforseelser. Sammenliknet med 1955 viser oppgavene for 1959 en stigning på 6 prosent i tallet på drukkenskapsforseelser. I Bergen er forseelsestallet gått opp med hele 47 prosent i denne fireårsperioden, mens det var en oppgang på 18 prosent i Trondheim, 13 prosent i Stavanger og 8 prosent i Oslo. I andre byer med brennevinsomsetning og på bygdene ble det i 1959 registrert henholdsvis 4 og 5 prosent færre drukkenskapsforseelser enn i 1955. Tallet på drukkenskapsforseelser i byer uten brennevinsutsalg, som viste en markert nedgang fra 1958 til 1959, lå i de nærmest foregående år på et forholdsvis stabilt nivå.

For bl. a. å lette en eventuell sammenlikning mellom tallet på drukkenskapsforseelser i ulike geografiske områder, er det i tabellene XVIII og XIX stilt sammen oppgaver over drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere i de enkelte byer og bygdene fylkesvis for 1955 — 1959. Enkelte hovedtall er gitt i tabell 11.

Pr. 1 000 innbyggere ble det i 1959 registrert 9,6 drukkenskapsforseelser. Tallene for de siste 5 årene synes å ha stabilisert seg på et nivå omkring 9,5 pr. 1 000 innbyggere.

Tallet på drukkenskapsforseelser pr. 1 000 innbyggere var i 1959 for byene 26,0. Tilsvarende tall for bygdene var 1,7. Dette er omtrent samme drukkenskapspromiller som foregående år.

Tabell 11. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere.

	Oslo		Andre byer		Byer i alt		Bygder		Hele landet
	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbysboende	Alle forseelser	Forseelser begått av innenbygdsboende	
1954 .	28,5	22,5	24,8	12,5	26,3	16,6	1,9	1,4	9,8
1955 .	27,8	21,6	23,4	11,7	25,2	15,7	1,9	1,3	9,4
1956 .	27,0	21,0	24,6	12,1	25,6	15,7	1,9	1,3	9,5
1957 .	26,2	20,4	24,7	12,1	25,3	15,5	1,8	1,2	9,3
1958 .	27,5	22,0	24,4	12,7	25,7	16,5	1,7	1,2	9,4
1959 .	28,7	23,5	24,2	12,3	26,0	16,8	1,7	1,2	9,6

I forhold til den hjemmehørende folkemengde ble det registrert vel 15 ganger så mange drukkenskapsforseelser i byene som i bygdene. Det sier seg selv at denne store forskjell ikke kan nyttes som mål på edruelighetsforholdene i byene kontra bygdene. Mellom by og bygd er det visse institusjonelle skilnader som sikkert har stor betydning for oppgavene over drukkenskapsforseelser. Vi tenker da f. eks. på en slik ting som at «patruljerende konstabler» vel nærmest er et ukjent begrep på bygdene. Bygdene har videre en mer glissen bebyggelse og mindre trafikk tetthet enn byene. Det betyr at en person gjennomgående virker mindre forstyrrende på den alminnelige orden og ferdsel på landsbygda enn i byene. Disse og liknende forhold medfører at en person som blir åpenbart beruset, har større sjanse til å unngå kontakt med politimyndighetene på landsbygda enn tilfellet er i byene.

Den offentlige alkoholistsorg.

I hver kommune skal det etter lov om edruelighetsnemnder og behandling av drikkfeldige av 26. februar 1932 være en egen nemnd som har til oppgave å virke for bedre edruelighetsforhold og ta seg av drikkfeldige personer. Fra og med 1938 har disse nemnder gitt oppgaver til Statens Edruelighetsråd. Rådet bearbeider disse opplysningene og publiserer resultatene i en publikasjon med

Tabell 12. Edruelighetsnemndene.

	Tallet på edruelighetsnemnder	Tallet på nemnder som har gitt melding om virksomheten	Fordelt på:		
			Nemnder som har hatt alkoholmisbrukere til behandling	Nemnder som har vært i virksomhet på annen måte	Nemnder som ikke har vært i virksomhet
1954	744	695	508	124	63
1955	744	714	487	138	89
1956	744	729	519	121	89
1957	744	743	545	130	68
1958	743	732	534	115	83
1959	743	725	557	108	60

titelen «Sammen drag av årsmeldingene fra edruskapsnemndene og årsmelding fra Statens Edruelighetsråd». Oppgavene i dette avsnitt er innhentet hos Statens Edruelighetsråd.

Aktiviteten i edruelighetsnemndene har steget sterkt i etterkrigstiden. Av nemnder som har gitt årsmelding, var det i 1946 vel halvparten som ikke hadde vært i virksomhet. I 1959 gikk 8 prosent av svarene fra nemndene ut på at de ikke hadde vært i virksomhet det året. I 1946 hadde 33 prosent av de nemndene Edruelighetsrådet fikk oppgaver fra alkoholmisbrukere til behandling, mens hele 75 prosent hadde alkoholmisbrukere til behandling i 1959.

Tabell 13. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene.

	Tallet på personer meldt til nemndene			Av disse meldt for første gang					
				I alt			25 år og yngre		
	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner	I alt
1954 .	17 307	938	18 245	4 738	183	4 921	976	27	1 003
1955 .	14 254	517	14 771	4 389	223	4 612	871	24	895
1956 .	13 682	567	14 249	3 465	131	3 596	890	25	915
1957 .	15 119	566	15 685	4 028	137	4 165	977	29	1 006
1958 .	16 326	715	17 041	3 984	187	4 171	965	34	999
1959 .	17 003	724	17 727	4 633	218	4 851	1 098	43	1 141

I alt ble 17 727 personer meldt til edruelighetsnemndene i 1959, av disse var 96 prosent menn og 4 prosent kvinner. Sammenliknet med foregående år viste tallet på personer som ble meldt til nemndene i 1959 en oppgang på 4 prosent. Tallet på kvinner meldt til nemndene gikk opp med 1 prosent mot en oppgang på 4 prosent for menn. Av de personer som ble meldt til nemndene i 1959 var 27 prosent ikke tidligere meldt til en edruelighetsnemnd.

Den alt overveiende del av anmodningene til edruelighetsnemndene om inngrep overfor alkoholmisbrukere kommer fra politiet (se tabell XXII). Politiet har i henhold til lov plikt til å gi melding om alle personer som blir ilagt straff for beruselse. Denne meldeplikt omfatter likevel ikke personer som politiet finner at det er åpenbart hensiktsløst å gi nemndbehandling. I 1959 kom 64 prosent av anmodningene fra politiet alene. Nest etter politiet kom flest anmodninger fra den drikkfeldiges familie (11 prosent) og den drikkfeldige selv (7 prosent). Anmodning om inngrep fra de drikkfeldige selv er blitt mer alminnelig fra år til år i etterkrigstiden. Mens 0,4 prosent av anmodningene i 1946 kom fra de drikkfeldige selv, var forholdstallene i 1952 og 1955 henholdsvis 1,9 og 2,8 prosent.

Ved en nærmere undersøkelse av de innkomne anmodninger om inngrep mot alkoholmisbrukere har edruelighetsnemndene i de siste tre årene funnet at ca. 70 prosent av tilfellene egner seg for nemndbehandling. De sakene som blir henlagt av nemndene gjelder personer som det, etter nemndenes vurdering og gjeldende bestemmelser, ikke er tilstrekkelig grunnlag for inngrep mot, saker der en mangler tilstrekkelige opplysninger og tilfelle som ikke ansees egnet til

behandling av nemndene. Tallet på personer behandlet av edruelighetsnemndene i 1955 — 1959 og opplysninger om den viktigste behandling disse har fått er stilt sammen i tabell XXIII.

Edruelighetsnemndene behandlet 408 eller 3 prosent flere alkoholmisbrukere i 1959 enn året før. I den alt overveiende del av tilfellene består nemndbehandlingen i å innkalle alkoholmisbrukere til drøfting av og advaring mot de problemene et fortsatt alkoholmisbruk kan medføre. I 1959 ble advarsel nyttet som den viktigste forholdsregel overfor 70 prosent av de behandlede. En noe strengere foranstaltning ble truffet overfor 10 prosent av de behandlede, de ble nemlig besluttet satt under tilsyn (to femteparter av disse ble innlagt i tilsynshjem), mens 6 prosent fikk aversanbehandling. Tvangsinnlegging i kursted er den strengeste form for inngrep mot alkoholmisbrukere som loven under bestemte forutsetninger gir nemndene adgang til å bruke. I 1959 fant nemndene å måtte gå til et så avgjørende inngrep overfor 27 drikkfeldige. Nemndene besluttet dessuten, etter å ha innhentet de drikkfeldiges samtykke, å sende 939 personer til kursted. I alt ble således 966 personer besluttet innlagt i kursted for drikkfeldige i 1959. Tilsvarende tall for 1958 var 963.

English summary

«Alcohol Statistics» are statistics relating to production, stocks, export, import and use of ethyl alcohol. They give information concerning the licenses for sale of alcoholic beverages, the prices of and duties on spirituous liquors, wines and beer, the consumers' expenditure on and the State's revenues from alcohol. They also give figures on infractions of the Intoxicants Act, recorded cases of drunkenness and the activity of the temperance boards. These returns come from the Ministry of Finance, A/S Vinmonopolet, the police authorities, the State Temperance Council and the Norwegian Brewers' Association. No statistics are available concerning the amount of alcohol produced, sold and consumed in connection with home production of wine and beer, illegal distillation and smuggling. The Alcohol Statistics only provide a survey of the amount of alcohol produced and sold on a legal basis.

In 1951 there were 53 shops for sale of spirituous liquors and wine. This is the same number as in the five previous years. From 1958 to 1959 the number of shops selling all kinds of beer rose from 2 665 to 2 678, while shops selling only pilsener and baier beer increased from 1 882 to 2 018. The number of establishments licensed for serving spirituous liquors decreased from 175 in 1958 to 173 in 1959, while the number of establishments licensed for serving wine increased from 713 to 742. The number of establishments serving all kinds of beer was practically unchanged from 1958 to 1959, while the number of establishments serving only pilsener and baier beer rose by 18 to 527 establishments.

Pursuant to the provisions of the Alcohol Act plebiscite was held in 18 towns on the question of sale of spirituous liquors.

There was a majority for sale in 16 towns. Six of these towns had licenses for sale from before, thus the plebiscite lead to licenses for sale of spirituous liquors in 10 towns more than before.

In 1959 approximately 8,70 mill liters pure alcohol were used for private consumption, as compared with approximately 8,17 mill. liters in 1958. This means that the consumption of alcoholic beverages, in terms of pure alcohol, rose by 6,5 per cent between 1958 and 1959. The consumption per head 15 years and more was 3,15 liters pure alcohol in 1958 and 3,33 in 1959. The figures show an increase in the consumption of spirituous liquors from 1,52

to 1,61 liters. For wine and beer the consumption per head rose from 0,23 to 0,25 and from 1,40 to 1,47 liters pure alcohol, respectively.

Consumers, expenditure on spirituous liquor, wine and beer rose in 1959 to a new peak. The private alcohol bill for the whole year including payment for services rendered by restaurants and waiters, amounted to 845 mill. kroner. This is 52 mill. kroner more than in 1958. The State's revenues from the sale of spirituous liquor, wine and beer rose from 522 mill. kroner in 1958 to 547 mill. kroner in 1959. Approximately 75 per cent of consumers' expenditure on spirituous liquor and wine went into the State Treasury in 1959. The corresponding figure for beer was 46 per cent.

In 1959 the number of fines and convictions according to the Intoxicants Act was 1 751 as compared with 1 765 in 1958. For illegal distillation the number of cases increased by 4 per cent from 527 in 1958 to 550 in 1959. Cases of smuggling increased by 32, but illegal use of denatured spirit decreased by 8 per cent.

I 1959 33 833 misdemeanours for drunkenness were reported in the country. Of these 29 745 or 88 per cent occurred in the towns. Compared with 1958 the figures for 1959 indicate an increase in drunkenness. The number of offences went up by 2 per cent in this period.

Pursuant to an Act of 26th February 1932 a Temperance Board shall be established in each municipality. The purpose of the Boards is to promote better temperance conditions and to take charge of habitual drunkards. The activity of these boards has increased greatly in the post-war years. About half of the boards were inactive in 1946. In 1959 approximately 92 per cent of the boards reported that they had been in activity that year. In 1959 a total of 17 727 persons were reported to the boards. Of these, 96 per cent were men and 4 per cent women. The figure 17 727 represents an increase of 4 per cent on the 1958 figure. In 1959, 64 per cent of the requests for intervention in respect of alcoholics came from the police, 11 per cent from the families of the alcoholics and 7 per cent from the alcoholics themselves. Of the persons reported, 12 310 were taken in hand by the boards in 1959 as compared with 11 902 in 1958. In the great majority of cases the boards' intervention takes the form of recommending the alcoholic to attend, when the dangers involved in continued abuse of alcohol are pointed out to him. In 1959 such admonition was given in respect of about 70 per cent of the cases. 10 per cent of the persons dealt with were placed under supervision, and 6 per cent received aversan treatment. The most stringent intervention which the Act allows the boards to take is, under certain circumstances, to have the alcoholics placed in special institutions. In 1959 the boards found it necessary to take such decisive step in 27 cases. Further, they resolved, with the consent of the alcoholics themselves, to send 939 such persons to institutions for alcoholics.

Tabell I. Kommuner med bevilninger¹ til omsetning av ulike slag rusdrikk pr. 15. juni 1958 og 1959.

	Byer			Herreder		
	1958	1959		1958	1959	
		Antall	Innbyggere pr. 1/1		Antall	Innbyggere pr. 1/1
Salg og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	15	14	828 271	.	.	-
Salg av brennevin, vin og alt slags øl, skjenking av vin og alt slags øl	4	4	57 586	.	.	-
Salg av brennevin, vin og pilsener- og baierøl, skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	1	2	20 527	.	.	-
Salg av alt slags øl, og skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	-	-	-	1	2	15 548
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	1	1	7 853	9	10	75 330
Skjenking av brennevin, vin og alt slags øl	-	-	-	38	36	124 815
Omsetning av brennevin, vin og alt slags øl i alt	21	21	914 237	48	48	215 693
Salg og skjenking av vin og alt slags øl	4	5	35 282	-	-	-
Salg av vin og alt slags øl, skjenking av vin, pilsener- og baierøl	-	-	-	-	-	-
Salg av vin og alt slags øl, skjenking av alt slags øl	-	-	-	1	1	5 162
Salg av alt slags øl, skjenking av vin og alt slags øl	12	10	51 802	9	10	124 220
Salg av alt slags øl, skjenking av vin, pilsener- og baierøl	1	1	887	2	1	9 568
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av vin og alt slags øl	2	3	15 365	19	22	161 323
Skjenking av vin og alt slags øl	3	2	36 018	29	28	91 668
Omsetning av vin og alt slags øl i alt	22	21	139 354	60	62	391 941
Salg og skjenking av vin, pilsener- og baierøl	1	1	2 571	-	-	-
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av vin, pilsener- og baierøl	2	3	7 968	21	25	162 389
Skjenking av vin, pilsener- og baierøl	1	1	5 346	8	3	15 882
Omsetning av vin, pilsener- og baierøl i alt	4	5	15 885	29	28	178 271
Salg og skjenking av alt slags øl	-	1	1 706	4	2	2 740
Salg av alt slags øl, skjenking av pilsener- og baierøl	1	1	7 398	3	4	25 151
Salg av alt slags øl	3	3	6 587	8	8	40 113
Salg av pilsener- og baierøl, skjenking av alt slags øl	-	-	-	1	3	7 961
Skjenking av alt slags øl	1	1	5 068	8	7	14 943
Omsetning av alt slags øl i alt	5	6	20 759	24	24	90 908
Salg og skjenking av pilsener- og baierøl	-	-	-	32	34	185 426
Salg av pilsener- og baierøl	3	2	2 335	42	35	130 127
Skjenking av pilsener- og baierøl	1	1	3 018	33	31	98 095
Omsetning av pilsener- og baierøl i alt	4	3	5 353	107	100	413 648
Ingen rusdrikkomsetning ²	10	10	47 075	411	417	1 107 407
I alt	³ 66	³ 66	1 142 663	679	679	2 397 868

¹ Omfatter kommunale helårsbevillinger og departementsbevillinger. Byer med detalj-salg av øl fra bryggeri er regnet med blant byer med bevillinger for ølsalg. ² Inkl. kommuner med omsetning av bare alkoholsvakt øl. ³ Inkl. Hvitsten og Holmsbu.

Tabell II. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte byer pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder					Skjenkesteder						
	Brennevin og vin	Bare vin	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevilling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
Halden	—	—	2	10	12	—	11	—	—	4	—	15
Sarpsborg	—	—	33	—	33	—	8	—	—	1	1	10
Fredrikstad	3	—	37	—	40	2	9	—	—	1	—	12
Moss	1	—	69	1	71	1	6	—	—	—	8	15
Son	—	—	4	—	4	—	2	—	—	1	—	3
Hvitsten	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	—	1	—	11	12	—	—	—	1	—	—	1
Oslo	14	—	1405	—	1419	49	170	2	—	71	6	296
Hamar	1	—	36	—	37	8	5	—	—	3	4	20
Kongsvinger	—	1	13	—	14	—	5	—	—	—	1	6
Lillehammer	1	—	1	17	19	1	13	1	—	—	1	15
Gjøvik	1	—	—	12	13	1	4	—	—	—	2	7
Hønefoss	—	1	1	14	16	—	2	—	3	—	2	7
Drammen	2	—	85	—	87	2	12	—	—	21	3	38
Holmsbu	—	—	—	3	3	—	—	—	2	—	—	2
Kongsberg	2	—	5	—	7	1	—	—	4	—	3	8
Svelvik	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Holmestrand	—	1	10	1	12	—	2	—	—	1	—	3
Horten	1	—	31	—	32	3	4	—	—	1	3	11
Åsgårdstrand	—	—	3	—	3	—	2	—	—	—	—	2
Tønsberg	1	—	45	—	46	8	3	—	—	5	2	18
Sandefjord	1	—	2	—	3	—	10	—	—	—	7	17
Larvik	1	2	1	—	2	—	5	—	—	2	4	11
Stavern	—	—	—	5	5	—	3	—	—	—	—	3
Kragerø	—	—	—	7	7	—	—	—	2	—	4	6
Langesund	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Brevik	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Porsgrunn	—	—	4	—	4	—	2	—	—	—	1	3
Skien	—	1	4	1	6	—	7	—	—	2	—	9
Notodden	—	—	2	7	9	—	—	—	—	—	6	6
Risør	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
Tvedestrand	—	—	2	—	2	—	—	—	2	—	—	2
Arendal	—	1	25	—	26	—	6	—	—	—	1	7
Grimstad	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Kristiansand S.	1	—	24	—	25	—	6	—	—	6	—	12
Mandal	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Stavanger	2	—	54	—	56	5	1	—	1	—	7	14
Bergen	6	—	269	—	275	11	19	—	1	7	—	38
Ålesund	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Molde	—	—	—	2	2 ³	1	2	—	—	—	—	3
Kristiansund N	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Trondheim	4	—	116	6	126	10	21	—	1	2	—	34
Levanger	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1
Steinkjer	—	—	1	3	4	—	1	—	—	—	2	3
Namsos	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Brønnøysund	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Mosjøen	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	2	3
Mo	—	—	—	2	2	—	2	1	—	—	3	5
Bodø	1	2	1	—	2	—	2	—	4	1	4	11
Narvik	1	—	—	13	14	1	3	—	—	—	4	8
Svolvær	—	—	4	—	4	—	3	—	—	—	1	4
Harstad	1	—	2	2	5	1	5	—	—	2	1	9
Tromsø	1	2	1	—	2	1	2	—	—	1	4	8
Hammerfest	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	4	6
Vardø	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Vadsø	—	—	—	2	2	—	—	—	1	—	—	1
Byer i alt	46	6	2303	124	2479	106	366	4	23	135	94	724

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med. ² Detaljsalg av øl fra bryggeri. ³ Departementsbevilling.

Tabell III. Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevilling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Østfold</i>	—	175	175	1	5	1	6	—	1	13
Hvaler	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—
Spydeberg	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—
Askim	—	18	18	—	—	—	4	—	—	4
Mysen	—	9	9	—	—	—	2	—	—	2
Rakkestad	—	12	12	—	—	—	—	—	1	1
Rolvøy	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—
Glemmen	—	30	30	—	—	—	—	—	—	—
Kråkerøy	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—
Onsøy	—	26	26	1	2	1	—	—	—	3
Råde	—	13	13	—	—	—	—	—	—	—
Rygge	—	13	13	—	3	—	—	—	—	3
Hobøl	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—
<i>Akershus</i>	192	408	600	—	15	—	16	3	54	88
Vestby	—	13	13	—	—	—	1	—	4	5
Kråkstad	—	7	7	—	—	—	1	—	—	1
Ski	—	8	8	—	—	—	2	—	5	7
Ås	—	9	9	—	—	—	4	—	5	9
Frogn	—	13	13	—	—	—	—	—	—	—
Nesodden	—	28	28	—	—	—	—	—	1	1
Oppegård	22	—	22	—	1	—	2	—	4	7
Bærum	103	—	103	—	8	—	—	2	3	13
Asker	42	1	43	—	6	—	—	1	7	14
Nordre Høland	—	14	14	—	—	—	—	—	1	1
Setskog	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Aurskog	—	11	11	—	—	—	—	—	—	—
Blaker	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—
Sørum	—	12	12	—	—	—	—	—	1	1
Fet	—	15	15	—	—	—	—	—	—	—
Rælingen	—	14	14	—	—	—	—	—	—	—
Enebakk	—	17	17	—	—	—	—	—	1	1
Lørenskog	—	31	31	—	—	—	—	—	—	—
Skedsmo	—	33	33	—	—	—	—	—	3	3
Lillestrøm	—	27	27	—	—	—	1	—	7	8
Nittedal	25	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Gjerdrum	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Ullensaker	—	32	32	—	—	—	—	—	—	—
Nes	—	41	41	—	—	—	—	—	2	2
Eidsvoll	—	37	37	—	—	—	4	—	7	11
Nannestad	—	17	17	—	—	—	1	—	1	2
Hurdal	—	8	8	—	—	—	—	—	2	2
Feiring	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med.

² Departementsbevillinger.

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevilgning	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Hedmark</i>	70	365	435	2	35	—	11	25	55	128
Nes	—	14	14	—	—	—	—	—	1	1
Ringsaker	—	44	44	1	16	—	—	10	1	28
Furnes	—	13	13	1	2	—	—	—	6	9
Vang	18	—	18	—	1	—	—	3	—	4
Løten	—	14	14	—	—	—	—	—	5	5
Romedal	—	19	19	—	—	—	2	—	6	8
Stange	—	23	23	—	4	—	—	1	—	5
Nord-Odal	—	27	27	—	—	—	—	—	—	—
Sør-Odal	—	29	29	—	—	—	—	—	2	2
Eidskog	—	27	27	—	—	—	—	—	4	4
Vinger	—	15	15	—	1	—	—	—	—	1
Brandval	—	20	20	—	—	—	—	—	—	—
Grue	—	20	20	—	1	—	—	—	2	3
Hof	—	11	11	—	—	—	—	1	—	1
Åsnes	—	21	21	—	—	—	2	—	—	2
Våler	—	17	17	—	2	—	—	1	—	3
Elverum	50	—	50	—	7	—	—	6	1	14
Åmot	—	8	8	—	—	—	3	—	1	4
Stor-Elvdal	—	11	11	—	—	—	—	—	16	16
Sollia	2	1	3	—	—	—	—	1	2	3
Ytre Rendal	—	7	7	—	—	—	—	2	—	2
Øvre Rendal	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Engerdal	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Os	—	3	3	—	—	—	—	—	2	2
Tolga	—	4	4	—	—	—	1	—	—	1
Tynset	—	6	6	—	1	—	2	—	2	5
Alvdal	—	4	4	—	—	—	1	—	2	3
Folldal	—	6	6	—	—	—	—	—	1	1
<i>Oppland</i>	6	226	232	20	96	3	32	23	87	258
Dovre	—	11	11	1	4	—	—	2	7	14
Lesja	—	—	—	—	2	—	—	—	2	4
Skjåk	—	—	—	—	4	—	—	1	—	5
Lom	—	—	—	2	12	—	—	7	—	21
Vågå	—	—	—	—	4	—	—	1	2	7
Heidal	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Sel	—	2	2	—	12	2	—	1	8	21
Nord-Fron	—	—	—	1	4	—	—	3	5	13
Sør-Fron	—	10	10	2	7	—	—	—	4	13
Ringebu	—	—	—	—	—	—	10	—	9	19
Øyer	—	—	—	1	7	—	—	4	—	12
Østre Gausdal	—	—	—	2	4	—	—	—	1	7
Vestre Gausdal	—	—	—	—	1	—	—	—	3	4
Fåberg	—	8	8	5	8	—	—	1	2	16
Biri	—	6	6	—	—	—	—	—	3	3
Snertingdal	—	3	3	—	—	—	—	2	—	2
Vardal	—	15	15	—	—	—	—	—	4	4
Østre Toten	—	32	32	—	—	—	—	—	1	1
Eina	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Jevnaker	—	14	14	—	—	—	2	—	2	4
Lunner	—	24	24	—	—	—	—	—	4	4
Gran	—	18	18	—	1	1	1	—	6	8

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med.

² Departementsbevillinger.

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevil- ling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Oppland (forts.)</i>										
Brandbu	—	24	24	—	—	—	4	—	1	5
Søndre Land	—	14	14	—	2	—	—	—	—	2
Fluberg	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Nordre Land	—	8	8	—	2	—	—	1	—	3
Torpa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sør-Aurdal	—	—	—	—	—	—	3	—	10	13
Etnedal	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nord-Aurdal	—	26	26	—	—	—	8	—	4	12
Vestre Slidre	—	—	—	2	—	—	4	—	2	8
Øystre Slidre	6	—	6	—	9	—	—	—	—	9
Vang	—	9	9	3	10	—	—	—	5	18
<i>Buskerud</i>	—	358	358	4	33	—	15	25	122	199
Tyristrand	—	5	5	—	—	—	—	—	1	1
Hole	—	9	9	—	1	—	7	—	8	16
Norderhov	—	39	39	1	5	—	—	9	—	15
Ådal	—	13	13	—	—	—	—	—	6	6
Flå	—	2	2	—	1	—	—	—	6	7
Nes	—	16	16	—	—	—	4	—	12	16
Gol	—	11	11	—	4	—	—	—	15	19
Hemsedal	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10
Ål	—	—	—	1	4	—	—	1	4	10
Hol	—	15	15	2	10	—	—	9	4	25
Sigdal	—	19	19	—	—	—	—	—	7	7
Krødsherad	—	9	9	—	6	—	—	1	2	9
Modum	—	38	38	—	—	—	1	—	6	7
Øvre Eiker	—	32	32	—	—	—	—	—	9	9
Nedre Eiker	—	25	25	—	—	—	—	—	2	2
Lier	—	34	34	—	—	—	1	—	8	9
Røyken	—	20	20	—	—	—	—	—	7	7
Hurum	—	29	29	—	—	—	2	3	—	5
Ytre Sandsvær	—	10	10	—	—	—	—	—	3	3
Øvre Sandsvær	—	10	10	—	—	—	—	—	3	3
Flesberg	—	7	7	—	—	—	—	—	3	3
Rollag	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—
Nore	—	6	6	—	—	—	—	—	6	6
Uvdal	—	5	5	—	2	—	—	2	—	4
<i>Vestfold</i>	38	211	249	—	2	—	8	1	18	29
Strømm	5	—	5	—	—	—	—	1	—	1
Skoger	33	—	33	—	—	—	—	—	3	3
Sande	—	13	13	—	—	—	1	—	—	1
Hof	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—
Botne	—	13	13	—	—	—	—	—	—	—
Våle	—	12	12	—	—	—	—	—	1	1
Borre	—	14	14	—	—	—	1	—	1	2
Andebu	—	16	16	—	—	—	—	—	2	2
Stokke	—	20	20	—	—	—	—	—	—	—
Sem	—	44	44	—	—	—	4	—	6	10
Nøtterøy	—	51	51	—	2	—	—	—	—	2
Tjøme	—	18	18	—	—	—	2	—	4	6
Lardal	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med.

² Departementsbevillinger.

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevil-ling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Telemark</i>	16	2	18	5	5	1	10	—	28	48
Lunde	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Bø	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3
Sauherad	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2
Gransherad	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3
Tinn	16	2	18	—	—	—	7	—	7	14
Hjartdal	—	—	—	—	1	1	1	—	5	7
Seljord	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Kviteseid	—	—	—	2	—	—	2	—	—	4
Lårdal	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Vinje	—	—	—	—	2	—	—	—	5	7
Rauland	—	—	—	1	—	—	—	—	3	4
<i>Aust-Agder</i>	5	23	28	2	1	—	—	2	3	8
Dypvåg	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—
Flosta	—	6	6	—	—	—	—	—	—	—
Tromøy	—	6	6	—	1	—	—	—	1	2
Hisøy	5	1	6	—	—	—	—	—	—	—
Fjære	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Høvåg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Evje	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Bygland	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Bykle	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
<i>Vest-Agder</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Rogaland</i>	—	—	—	4	1	—	—	3	—	8
Sola	—	—	—	1	—	—	—	2	—	3
Randaberg	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Suldal	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Sauda	—	—	—	1	1	—	—	1	—	3
<i>Hordaland</i>	12	45	57	14	21	1	—	4	4	43
Tysnes	—	—	—	1	—	—	—	—	2	3
Strandebarm	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Odda	—	—	—	1	6	—	—	3	2	12
Røldal	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—
Ullensvang	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
Kinsarvik	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Eidfjord	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Ulvik	—	—	—	2	5	—	—	—	—	7
Granvin	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Voss	—	—	—	2	4	—	—	1	—	7
Vossestrand	—	—	—	1	2	—	—	—	—	3
Kvam	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3
Os	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Laksevåg	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—
Fana	—	42	42	—	1	—	—	—	—	1

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med.

² Departementsbevillinger.

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder			Skjenkesteder						
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevilling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt
<i>Sogn og Fjordane</i>	—	7	7	8	9	4	—	2	9	28
Kyrkjebø	—	2	2	—	2	1	—	—	—	2
Vik	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Balestrand	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Leikanger	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Aurland	—	—	—	2	—	—	—	1	2	5
Lærdal	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Borgund	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Årdal	—	5	5	—	—	—	—	—	2	2
Hafslo	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Luster	—	—	—	—	1	1	—	—	2	3
Jølster	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
Hornindal	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Gloppen	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1
Innvik	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Stryn	—	—	—	1	2	—	—	1	—	4
<i>Møre og Romsdal</i>	—	1	1	2	3	1	—	—	—	5
Hjørundfjord	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Sunnylven	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Grytten	—	—	—	1	1	1	—	—	—	2
Bremsnes	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Sunddal	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
<i>Sør-Trøndelag</i>	2	66	68	3	7	—	—	6	6	22
Ørland	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Åfjord	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Oppdal	1	—	1	2	2	—	—	—	—	4
Orkanger	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Røros	—	1	1	1	2	—	—	—	1	4
Brekken	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Støren	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Leinstrand	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Strinda	—	56	56	—	2	—	—	—	1	3
Tiller	—	3	3	—	1	—	—	—	—	1
Selbu	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Tydal	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
<i>Nord-Trøndelag</i>	1	—	1	—	2	—	—	—	10	12
Meråker	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Stjørdal	1	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Verdal	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Inderøy	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Snåsa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Røyrvik	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Grong	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Overhalla	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
<i>Nordland</i>	15	4	20	1	8	—	1	6	13	29
Bindal	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sandnessjøen	—	—	—	—	2	—	1	—	1	4
Grane	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Hattfjelldal	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med.

² Departementsbevillinger.

Tabell III (forts.). Salgs- og skjenkesteder for brennevin, vin og øl¹ i de enkelte herreder pr. 15. juni 1959.

	Salgssteder			Skjenkesteder						I alt
	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	I alt	Brennevin, vin og alt slags øl ²	Vin og alt slags øl	Av disse: Departementsbevil-ling	Vin, pilsener- og baierøl	Alt slags øl	Pilsener- og baierøl	
<i>Nordland (forts.)</i>										
Nesna	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Hemnes	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Meløy	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Saltdal	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2
Fauske	—	1	1	—	—	—	—	—	2	2
Hamarøy	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
Tysfjord	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Lødingen	1	—	1	—	1	—	—	2	—	3
Evenes	2	—	2	—	—	—	—	—	1	1
Ankenes	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Røst	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Moskenes	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Hol	1	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Vågan	1	— ³	2	—	—	—	—	2	—	2
Hadsel	2	—	2	—	2	—	—	—	—	2
Sortland	3	—	3	—	1	—	—	—	1	2
<i>Troms</i>	—	1	1	—	5	—	—	10	12	27
Kvæfjord	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3
Sandtorg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Gratangen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Lavangen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Salangen	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Øverbygd	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
Målselv	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Lenvik	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Balsfjord	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Tromsøysund	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Storfjord	—	—	—	—	1	—	—	1	1	3
Kåfjord	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Nordreisa	—	—	—	—	1	—	—	2	—	3
Kvænangen	—	—	—	—	1	—	—	4	—	5
<i>Finnmark</i>	18	2	20	1	5	—	1	—	11	18
Kautokeino	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Alta	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Talvik	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Loppa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Hasvik	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Kvalsund	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Nordkapp	—	2	2	—	2	—	—	—	2	4
Karasjok	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Polmak	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Båtsfjord	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Sør-Varanger	15	—	15	1	1	—	—	—	4	6
<i>Bygder i alt</i>	375	1894	³ 2270	67	253	11	100	110	433	963

¹ Forretninger, restauranter og kaféer som omsetter bare lagerøl er ikke telt med.

² Departementsbevillinger. ³ Inkl. 1 vinutsalg.

Tabell IV. Tilvirking, innførsel og utførsel av etyllalkohol i 1959.

	Tilvirking		Innførsel		Utførsel	
	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter	1 000 vare- liter	1 000 alkohol- liter
Sprit	126 519	25 458	6 898	6 622	863	828
Brennevin	.	.	1 715	963	62	25
Vin	2 220	34	4 249	629	—	—
Øl	86 574	3 936	16	—	1 866	94
Eksport- og bokkøl	24 665	1 401	36	—	1 019	58
Pilsener- og baiærøl	55 937	2 400	10	—	842	36
Lagerøl	5 972	135	—	—	5	—
I alt	.	33 364	.	8 214	.	1 041

¹ Av dette var 3 569 000 liter potetråsprit. ² A/S Vinmonopolets omsetning av norsk fruktvin. ³ Av dette 5 000 liter porter.

Tabell V. Forbruket av sprit, brennevin og vin til tekniske og medisinske formål i 1955—1959. Alkoholliter.

	1955	1956	1957	1958	1959
Sprit til teknisk bruk	16 966 242	19 104 432	21 352 846	23 294 462	24 869 713
Brennevin til teknisk bruk	11 141	13 446	12 525	9 444	9 571
Vin til teknisk bruk	2 164	2 275	2 238	1 573	1 705
Sprit, brennevin og vin til teknisk bruk	16 979 547	19 120 153	21 367 609	23 305 479	24 880 989
Sprit til medisinsk bruk	537 759	535 215	488 312	456 827	455 174
Brennevin til medisinsk bruk	4 053	3 821	3 108	2 308	1 835
Vin til medisinsk bruk	1 994	1 953	1 671	1 116	604
Sprit, brennevin og vin til medisinsk bruk	543 806	540 989	493 091	460 251	457 613

Tabell VI. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av brennevin i 1952—1959. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg av:			Av dette:		Innenlandsk forbruk av brennevin som drikkevare	
	innenlandsk brennevin	forskjært brennevin ¹	utenlandsk brennevin	solgt på skjenkestedene	solgt direkte til konsument	Vareliter	Alkoholliter
1952	5 265 148	2 756 725	952 350	364 820	8 364 308	8 729 128	3 540 500
1953	5 105 000	2 482 008	1 025 551	380 172	7 997 603	8 377 775	3 392 109
1954	5 861 812	2 165 365	1 130 220	395 133	8 529 608	8 924 741	3 658 973
1955	5 588 060	2 424 698	1 227 815	406 036	8 598 221	9 004 257	3 826 260
1956	5 085 280	2 978 478	1 364 189	410 860	8 720 548	9 131 408	3 875 096
1957	4 998 262	3 123 850	1 467 222	422 881	8 865 800	9 288 681	3 969 132
1958	4 954 848	3 091 740	1 460 687	420 694	8 800 651	9 221 345	3 946 746
1959	5 192 664	3 350 000	1 622 719	432 864	9 427 649	9 860 513	4 217 415

¹ Utenlandsk brennevin blandet med norsk sprit.

Tabell VII. A/S Vinmonopolets salg og innenlandsk konsum av vin i 1952—1959. Liter.

	Vinmonopolets samlede salg ¹ av :				Av dette:		Innenlandsk forbruk av vin som drikkevarer	
	sterk vin	svak vin	muss. vin	norsk fruktvin	solgt til skjenkesteder	solgt direkte til konsument ¹	Vareliter	Alkoholliter
1952	2 447 940	1 081 367	93 738	346 809	2 188 123	1 716 051	3 904 174	626 000
1953	2 492 220	1 162 653	81 116	264 399	2 220 999	1 718 534	3 939 533	629 000
1954	2 518 845	1 307 649	77 201	225 192	2 291 741	1 777 445	4 069 186	642 689
1955	2 487 126	1 372 511	77 766	206 438	2 246 197	1 833 142	4 079 339	639 987
1956	2 464 353	1 515 349	76 876	187 988	2 233 717	1 940 883	4 174 600	646 357
1957	2 345 729	1 637 387	79 263	205 045	2 137 628	2 059 248	4 196 876	638 646
1958	2 170 517	1 671 220	69 089	196 544	1 960 076	2 077 047	4 037 123	606 589
1959	2 267 531	1 800 589	74 758	219 826	2 058 101	2 227 616	4 285 717	641 374

¹ Privatimportert vin er regnet med. I 1958 og 1959 ble det av private importert henholdsvis 67 407 og 26 742 liter vin.

Tabell VIII. Konsum av øl i 1952—1959.

	1000 vareliter					1000 alkoholliter				
	Eksport- og bakkøl	Pilsener- og baierøl	Lands- og lagerøl	I alt	Av dette		Eksport- og bakkøl	Pilsener- og baierøl	Lands- og lagerøl	I alt
					Levert skjenkesteder	Levert forretn. og utsalg				
1952	21 616	41 663	2 270	65 549	..	..	1 124	1 708	46	2 878
1953	19 743	42 615	4 805	67 163	..	..	1 027	1 747	101	2 875
1954	19 596	43 372	4 648	67 616	19 566	48 050	1 039	1 822	102	2 963
1955	20 991	51 500	5 123	77 614	21 401	56 213	1 133	2 163	113	3 409
1956	22 344	51 382	5 002	78 728	21 763	56 965	1 229	2 158	115	3 502
1957	21 843	51 641	5 408	78 892	22 140	56 752	1 201	2 169	124	3 494
1958	25 377	50 156	5 296	80 829	22 200	58 629	1 447	2 056	114	3 617
1959	23 652	55 105	5 967	84 724	23 381	61 343	1 343	2 364	135	3 842

Tabell IX. Konsum av brennevin, vin og øl i dobbeltmåneder i 1958 og 1959. 1000 alkoholliter.

	1958				1959			
	Brennevin	Vin	Øl	I alt	Brennevin	Vin	Øl	I alt
Jan.—Feb.	526	78	472	1 076	564	82	444	1 090
Mars—Apr.	647	97	569	1 313	688	102	590	1 380
Mai—Juni	628	110	686	1 424	665	114	765	1 544
Juli—Aug.	660	102	720	1 482	701	106	790	1 597
Sept.—Okt.	610	92	563	1 265	677	101	598	1 376
Nov.—Des.	876	127	607	1 610	923	136	655	1 714
I alt	3 947	606	3 617	8 170	4 218	641	3 842	8 701

Tabell X. Konsum av brennevin, vin og øl i 3 større landsdeler i 1959.

	Solgt på eller levert til skjenkesteder	Solgt i utsalg eller levert til forretn.	I alt		Pr. innbygger ¹			
			Vare-liter	Alkohol-liter	Solgt på eller levert til skjenkesteder	Solgt i utsalg eller levert til forretn.	I alt	
							Vare-liter	Alkohol-liter
1 000 l	1 000 l	1 000 l	1 000 l	1	1	1	1	
Oslo salgsområde ²								
Brennevin	346	6 421	6 767	2 873	0,18	3,36	3,54	1,50
Vin	1 578	1 769	3 347	498	0,82	0,93	1,75	0,26
Øl	16 299	43 447	59 746	2 711	8,53	22,75	31,28	1,42
Bergen salgsområde ³								
Brennevin	33	1 528	1 561	665	0,04	1,98	2,02	0,86
Vin	219	250	469	70	0,28	0,33	0,61	0,09
Øl	3 441	10 996	14 437	636	4,47	14,26	18,73	0,82
Trondheim salgsomr. ⁴								
Brennevin	54	1 479	1 533	680	0,06	1,72	1,78	0,79
Vin	261	209	470	73	0,31	0,24	0,55	0,08
Øl	3 659	6 882	10 541	495	4,26	8,00	12,26	0,58

¹ Etter folketallet pr. 1/1 1959. ² Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og 5 herreder i Møre og Romsdal. ³ Rogaland, Hordaland, Bergen, Sogn og Fjordane, Ålesund og 24 herreder i Møre og Romsdal. ⁴ Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms, Finnmark, Molde, Kristiansund og 36 herreder i Møre og Romsdal.

Tabell XI. Konsumentenes gjennomsnittsutgifter pr. liter brennevin, vin og øl 1952—1959.

	Kr. pr. vareliter					Kr. pr. alkoholliter			
	Brennevin	Vin	Øl			Brennevin	Vin	Øl	
			Eksport- og bokk-	Pils-ener- og baier-	Lager-				I alt
1952	36,78	29,12	3,98	2,86	1,87	3,19	90,67	181,56	72,69
1953	37,00	29,08	4,30	2,93	1,77	3,25	91,39	182,00	75,92
1954	36,58	28,76	4,49	3,04	1,82	3,37	89,22	182,08	77,02
1955	37,61	28,41	4,48	3,00	1,83	3,32	88,50	181,10	75,62
1956	38,20	27,85	4,69	3,15	1,88	3,51	90,01	179,90	78,81
1957	39,09	29,07	5,08	3,42	1,98	3,78	91,49	191,01	85,40
1958	39,15	28,46	5,11	3,52	2,07	3,93	91,46	189,60	87,73
1959	39,39	28,46	5,27	3,58	2,08	3,95	92,10	190,16	87,06

Tabell XII. Konsumentenes alkoholutgifter i 1952—1959.

	1000 kroner				Kroner pr. innbygger 15 år og over ¹			
	Brenne- vin ²	Vin ²	Øl	I alt ²	Bren- nevin ²	Vin ²	Øl	I alt ²
1952	321 033	113 691	209 200	643 924	129	45	84	258
1953	309 996	114 556	218 300	642 852	123	46	87	256
1954	326 471	117 022	228 200	671 693	130	46	90	266
1955	338 607	115 902	257 800	712 309	133	46	101	280
1956	348 812	116 279	276 000	741 091	136	46	108	290
1957	363 128	121 989	298 400	783 517	141	48	116	305
1958	361 012	114 899	317 321	793 232	139	44	123	306
1959	388 448	121 964	334 536	844 948	149	46	128	323

¹ Etter innbyggertallet pr. $\frac{1}{3}$ i vedkommende år. ² Brennevin og vin til medisinsk og teknisk bruk er ikke regnet med.

Tabell XIII. Statens alkoholinntekter i 1955—1959. 1000 kr.

	1955	1956	1957	1958	1959 ¹
Tilvirkingsavgift av brennevin	18 237	15 728	17 666	17 520	18 044
Fruktvinavgift	130	124	139	136	151
Toll av brennevin	4 993	7 846	6 141	5 040	5 581
Toll av vin	2 328	2 412	2 421	2 277	2 409
Brennevinsomsetningsavgift (25 pct.)	34 574	35 507	36 494	36 215	38 851
Avgift av sprit til medisinsk bruk	62	30	—	—	—
Alminnelig omsetningsavgift	18 205	18 588	19 115	18 741	20 117
Tilleggsavgift	239 567	245 520	252 472	249 161	267 795
Overskott av A/S Vinmonopolets drift	24 500	25 000	20 000	21 700	20 000
Statsskatt og alderstrygd (A/S Vinmonopolet)	16 806	16 864	14 454	14 705	11 800
Avgift etter rusdrikkelovens ² § 33	7 283	7 338	6 486	6 793	6 900
Avgift av bevilling til salg ³ og skjenking	967	1 049	1 109	1 131	1 098
Inntekter av brennevins- og vinomsetningen	367 652	376 006	376 497	373 419	392 746
Tilvirkingsavgift av øl	85 078	95 618	103 525	107 427	111 321
Toll av øl	11	13	21	9	32
Alminnelig omsetningsavgift	18 364	19 559	20 799	21 965	22 873
Skjenkeavgift	18 463	18 835	18 955	19 155	19 787
Inntekter av ølomsetningen	121 916	134 025	143 300	148 556	154 013
Statens samlede inntekter av brennevins-, vin- og ølomsetningen	489 568	510 031	519 797	521 975	546 759

¹ Foreløpige tall. ² Skal delvis anvendes til helseformål i kommunene, etter Stortingets nærmere bestemmelser. ³ Inkl. bevillingsavgifter til kommunene for vin og øl.

Tabell XIV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gaiking m. v., 1955—1959.

	1955	1956	1957	1958	1959		
					Byer	Bygder	I alt
Hjemmebrenning (§§ 2, 17 i tilvirkningsl. ¹ og §§ 53, 54 i alkoholl. ²)	629	523	578	527	106	444	550
Smugling (§§ 47—52 ²)	471	506	396	353	402	63	465
Gaiking (§ 47, 1. ledd ²)	387	375	370	330	182	84	266
Sprit og brennevin	316	298	308	268	166	73	239
Essenser	12	5	4	11	—	—	—
Vin, øl og sats	59	72	58	51	16	11	27
Skjenking eller fortæring ved forsamlingshus m.v. (§ 62 ²)	86	60	57	64	15	39	54
Drikkelag (§ 65 ²)	240	308	164	221	123	35	158
Fortæring av medbrakt brennevin m.v. på bevertningssteder (§ 66 ²)	67	89	93	77	55	27	82
Fortæring av brennevin m.v. i foreninger o.l. (§ 67 ²)	8	10	—	3	—	3	3
Reseptmisbruk (§§ 2, 4, 5, 1. ledd og § 6 i lov av 30. november 1923)	6	7	2	3	1	—	1
Misbruk av denaturert sprit (§ 7 jfr. § 8 i lov av 4. juni 1954)	231	245	327	187	156	16	172
Renaturering eller drikk	203	217	267	160	132	16	148
Salg	18	2	6	5	5	—	5
Besittelse	10	26	54	22	19	—	19
I alt	2125	2123	1987	1765	1040	711	1751

¹ Lov om tilvirkning, omdestillation og beskatning av brønnevin m.v. av 15. august 1908.

² Lov om innførsel og omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl av 5. april 1927.

Tabell XV. Vedtatte forelegg og fellende dommer for hjemmebrenning, smugling, gaiking m. v. i ulike fylker i 1959.

	Hjemmebrenning		Smugling		Gaiking		Misbruk av denaturert sprit		Drikkelag		Andre rusdrikkeforseelser	
	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer	Bygder	Byer
Østfold	19	2	—	10	—	5	3	5	4	32	2	2
Akershus	45	—	—	—	—	9	1	—	—	—	2	—
Vestfold	7	8	1	6	1	3	6	14	9	13	1	3
Oslo	—	37	—	133	—	66	—	87	—	13	—	—
Buskerud	38	1	4	—	3	1	—	—	2	—	2	—
Hedmark	94	—	—	—	12	—	—	—	3	2	7	—
Oppland	27	7	—	—	10	—	—	—	6	—	3	—
Telemark	15	5	5	13	—	3	2	12	2	17	2	—
Aust-Agder	6	3	—	8	3	4	—	1	—	—	—	—
Vest-Agder	1	—	1	23	—	15	—	—	—	5	1	11
Rogaland	1	—	15	56	7	49	—	3	—	21	7	23
Hordaland	3	—	7	—	1	—	—	—	8	—	3	—
Bergen	—	1	—	46	—	10	—	1	—	1	—	1
Sogn og Fjordane	18	—	21	2	3	—	—	—	—	—	3	1
Møre og Romsdal	16	13	3	54	2	11	1	22	—	8	2	—
Sør-Trøndelag	26	12	—	2	11	5	—	7	—	4	12	10
Nord-Trøndelag	36	1	2	—	10	1	—	—	—	—	5	3
Nordland	41	6	4	49	6	3	—	1	1	3	8	9
Troms	15	1	—	—	2	3	3	3	—	4	2	7
Finnmark	36	9	—	—	4	3	—	—	—	—	7	1
I alt	444	106	63	402	84	182	16	156	35	123	69	71

Tabell XVI. Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1956—1959.

	1956	1957	1958	1959	Av disse forseelser begått av:				Forseelser i 1959 med arrestasjon
					innenbysboende	utenbysboende	menn	kvin-ner	
<i>Byer med brennevinnsomsetning:</i>									
Fredrikstad	840	830	731	640	251	389	631	9	596
Moss	508	433	406	362	250	112	352	10	347
Oslo ¹	12 199	11 910	12 687	13 361	10 932	2 429	11 930	1 431	12 187
Hamar	229	250	172	237	84	153	234	3	234
Gjøvik	108	153	93	109	39	70	109	—	82
Lillehammer	163	139	134	134	25	109	132	2	121
Drammen	599	554	555	658	171	487	627	31	658
Kongsberg	176	155	160	172	56	116	168	4	160
Horten	240	304	303	333	158	175	328	5	324
Tønsberg	475	440	461	392	195	197	381	11	308
Sandefjord	257	216	202	263	94	169	259	4	255
Larvik	275	231	198	246	108	138	230	16	234
Kristiansand S.	908	914	820	893	382	511	872	21	881
Stavanger	1 413	1 620	1 645	1 589	1 045	544	1 473	116	1 536
Bergen	3 428	3 300	3 778	3 903	2 432	1 471	3 691	212	3 854
Trondheim	1 416	1 703	1 642	1 647	1 026	621	1 574	73	1 519
Bodø	130	119	175	203	64	139	202	1	128
Narvik	543	454	486	478	198	280	474	4	442
Tromsø	366	484	446	438	176	262	433	5	338
Harstad	251	220	239	191	28	163	188	3	137
I alt	24 524	24 429	25 333	26 249	17 714	8 535	24 288	1 961	24 341
<i>Byer uten brennevinnsomsetning:</i>									
Halden	176	177	151	205	99	106	203	2	180
Sarpsborg	358	230	542	406	160	246	399	7	328
Son	5	12	7	2	2	—	1	1	2
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	18	21	22	25	13	12	24	1	22
Kongsvinger	51	28	40	31	2	29	30	1	30
Hønefoss	52	81	84	103	11	92	102	1	90
Holmsbu	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Svelvik	3	—	2	2	2	—	2	—	1
Holmestrand	33	53	43	34	6	28	32	2	26
Åsgårdstrand	5	7	9	7	5	2	7	—	6
Stavern	17	21	9	10	1	9	10	—	6
Kragerø	40	23	30	25	12	13	25	—	18
Langesund	14	10	9	10	2	8	10	—	5
Stathelle	1	1	3	2	—	2	2	—	1
Brevik	22	15	13	23	11	12	23	—	15
Porsgrunn	332	316	251	234	62	172	226	8	234
Skien	331	461	397	367	180	187	361	6	351
Notodden	151	176	162	173	101	72	172	1	146
Risør	15	22	12	17	8	9	17	—	7
Tvedestrand	13	6	2	3	—	3	3	—	2
Arendal	232	271	188	196	52	144	193	3	185
Grimstad	40	40	30	19	5	14	18	1	14
Lillesand	11	16	11	22	1	21	22	—	10
Mandal	99	87	110	100	57	43	100	—	60

¹ 1958-oppgavene for Oslo delvis beregnet på grunn av politistreiken 1.—8. januar.

Tabell XVI (forts.). Drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1956—1959.

	1956	1957	1958	1959	Av disse forseelser begått av:				Forse- elser i 1959 med arresta- sjon
					innen- bys- boende	uten- bys- boende	menn	kvinn- er	
Farsund	12	10	19	31	10	21	31	—	29
Flekkelfjord	40	42	41	25	9	16	25	—	11
Egersund	66	43	51	62	13	49	62	—	30
Sandnes	86	118	101	82	13	69	78	4	81
Skudeneshavn	51	21	61	7	6	1	7	—	3
Kopervik	46	54	35	33	6	27	33	—	27
Haugesund	293	279	244	203	175	28	200	3	194
Florø	71	57	79	43	5	38	42	1	38
Ålesund	408	349	342	347	161	186	344	3	333
Molde	68	78	53	37	13	24	36	1	36
Kristiansund N.	281	289	205	181	113	68	180	1	148
Levanger	11	27	21	19	2	17	19	—	7
Steinkjer	31	24	22	37	12	25	37	—	8
Namsos	17	27	26	35	28	7	35	—	23
Brønnøysund	8	4	7	4	—	4	4	—	1
Mosjøen	45	74	64	42	26	16	42	—	23
Mo	112	95	80	102	57	45	101	1	56
Svolvær	51	25	34	29	6	23	29	—	27
Hammerfest	56	47	120	121	46	75	121	—	112
Vadsø	11	13	9	8	2	6	8	—	4
Vardø	46	37	28	32	24	8	32	—	9
I alt	3 832	3 787	3 769	3 496	1 519	1 977	3 448	48	2 939
Alle byer	28 356	28 216	29 102	29 745	19 233	10 512	27 736	2 009	27 280

Tabell XVII. Drukkenskapsforseelser i bygdene i 1956—1959, fylkesvise oppgaver.

	1956	1957	1958	1959	Av disse forseelser begått av:				Forse- elser i 1959 med arresta- sjon
					innen- bygds- boende	uten- bygds- boende	menn	kvinn- er	
Østfold	369	354	417	392	243	149	388	4	268
Akershus	853	799	726	657	489	168	638	19	466
Hedmark	259	295	242	300	251	49	298	2	137
Oppland	185	195	201	194	142	52	194	—	46
Buskerud	165	198	173	228	127	101	224	4	193
Vestfold	236	203	222	198	85	113	190	8	176
Telemark	268	238	230	196	127	69	191	5	90
Aust-Agder	151	130	112	161	88	73	159	2	102
Vest-Agder	199	166	228	215	117	98	212	3	171
Rogaland	318	293	227	323	268	55	320	3	150
Hordaland	297	316	358	339	239	100	336	3	192
Sogn og Fjordane	125	136	154	105	79	26	105	—	54
Møre og Romsdal	106	88	82	108	89	19	108	—	18
Sør-Trøndelag	154	144	150	151	83	68	146	5	84
Nord-Trøndelag	117	105	84	87	53	34	87	—	23
Nordland	167	158	133	118	81	37	116	2	23
Troms	120	137	114	118	74	44	118	—	38
Finnmark	276	235	213	198	133	65	198	—	116
I alt	4 365	4 190	4 066	4 088	2 768	1 320	4 028	60	2 347

**Tabell XVIII. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹
i de enkelte byer i 1956—1959.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1956	1957	1958	1959	1956	1957	1958	1959
<i>Byer med brennevinsomsetning :</i>								
Fredrikstad	59,2	58,8	52,4	46,3	22,1	22,1	20,1	18,1
Moss	26,1	22,0	20,5	18,0	17,5	13,9	12,9	12,4
Oslo ²	27,0	26,2	27,5	28,7	21,0	20,4	22,0	23,5
Hamar	18,4	19,7	13,3	18,0	5,7	7,0	5,2	6,4
Gjøvik	14,6	20,3	12,2	14,2	5,3	8,5	4,7	5,1
Lillehammer	26,0	22,3	21,6	21,7	2,7	2,1	2,3	4,0
Drammen	19,7	18,2	18,1	21,5	5,1	4,8	5,2	5,6
Kongsberg	19,8	16,9	17,1	18,1	5,5	4,9	5,9	5,9
Horten	18,4	23,2	22,9	25,2	9,0	11,0	9,4	12,0
Tønsberg	38,1	35,5	37,0	31,4	15,2	14,9	17,9	15,6
Sandefjord	37,5	30,8	28,6	37,4	12,4	9,7	10,2	13,4
Larvik	25,6	21,7	18,6	23,3	10,3	10,4	8,6	10,2
Kristiansand S.	33,5	33,5	29,7	32,1	12,7	12,6	12,1	13,7
Stavanger	26,8	30,8	31,1	30,1	18,8	22,5	23,5	19,8
Bergen	29,9	28,8	32,9	33,8	18,0	16,6	21,5	21,1
Trondheim	24,1	29,0	27,9	27,9	14,5	18,2	17,3	17,4
Bodø	13,2	11,8	16,7	16,7	5,1	4,6	6,7	5,3
Narvik	44,8	36,8	38,7	37,2	20,0	12,8	15,9	15,4
Tromsø	30,6	40,0	36,5	35,9	11,6	18,4	13,9	14,4
Harstad	60,7	54,3	59,1	47,0	5,1	4,7	8,7	6,9
I alt	27,7	27,4	28,2	29,0	17,7	17,6	19,0	19,5
<i>Byer uten brennevinsomsetning :</i>								
Halden	17,9	17,8	15,5	20,8	8,3	8,1	7,9	10,0
Sarpsborg	26,6	17,3	40,5	30,3	13,8	7,6	14,9	11,9
Son.	9,5	22,4	13,8	4,1	5,7	16,8	2,0	4,1
Hvitsten	—	—	—	—	—	—	—	—
Drøbak	7,7	8,7	8,6	9,7	2,1	2,9	2,7	5,1
Kongsvinger	23,0	12,3	17,6	13,6	1,4	0,4	0,9	0,9
Hønefoss	13,3	20,6	20,7	25,0	3,1	4,6	1,5	2,7
Holmsbu	7,4	—	—	—	—	—	—	—
Svelvik	2,4	—	1,6	1,6	0,8	—	—	1,6
Holmestrand	15,0	25,0	20,2	16,0	5,4	9,4	4,7	2,8
Åsgårdstrand	9,4	13,9	19,0	14,9	—	2,0	4,2	10,7
Stavern	10,5	12,5	5,3	5,7	1,9	0,6	0,6	0,6
Kragerø	8,8	5,0	6,5	5,4	5,5	3,5	3,9	2,6
Langesund	6,5	4,6	4,1	4,5	4,6	2,8	1,4	0,9
Stathelle	1,3	1,3	4,0	2,6	—	1,3	—	—
Brevik	9,6	6,5	5,6	9,9	1,3	1,7	1,3	4,7
Porsgrunn	32,3	30,6	24,0	22,3	9,2	7,7	5,8	5,9
Skien	21,5	29,7	25,5	23,8	9,7	11,3	10,2	11,7
Notodden	20,7	24,2	22,0	23,4	10,0	12,8	11,8	13,7
Risør	5,1	7,4	4,1	5,6	2,7	2,4	2,4	2,7
Tvedestrand	14,1	6,6	2,2	3,4	3,3	1,1	—	—
Arendal	20,5	23,9	16,7	17,3	5,6	7,0	5,2	4,6
Grimstad	17,6	17,5	13,1	8,4	2,2	2,6	2,6	2,2

¹ Tallene er beregnet etter folketallet pr. $\frac{1}{1}$ i vedkommende år. ² Se note 1 side 39.

**Tabell XVIII (forts.). Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹
i de enkelte byer i 1956—1959.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbysboende			
	1956	1957	1958	1959	1956	1957	1958	1959
Lillesand	10,3	14,9	10,5	21,3	0,9	0,9	—	1,0
Mandal	20,8	17,6	22,1	19,7	10,7	8,5	14,0	11,2
Farsund	5,8	4,8	9,2	14,5	1,0	1,0	2,4	4,7
Flekkefjord	12,9	13,6	13,3	8,0	8,1	4,5	6,2	2,9
Egersund	16,4	10,7	12,8	15,6	7,9	3,7	5,5	3,3
Sandnes	21,3	29,6	25,4	20,4	3,5	5,5	4,3	3,2
Skudeneshavn	36,4	15,0	43,9	5,0	32,1	12,9	33,8	4,3
Kopervik	26,0	30,4	19,2	18,4	12,5	11,8	11,5	3,4
Haugesund	15,0	14,3	9,2	7,6	12,2	11,9	8,0	6,6
Florø	34,4	27,2	37,6	20,3	3,9	1,4	4,3	2,4
Ålesund	21,4	18,3	18,0	18,2	11,5	9,9	8,3	8,5
Molde	9,4	10,3	6,8	4,7	2,3	2,8	2,2	1,7
Kristiansund N.	17,4	17,4	12,2	10,6	11,2	10,5	7,1	6,6
Levanger	6,5	16,0	12,3	11,1	1,8	1,2	4,1	1,2
Steinkjer	7,6	5,8	5,3	8,9	3,2	2,2	1,4	2,9
Namsos	3,2	5,1	5,0	6,5	2,7	2,8	3,1	5,2
Brønnøysund	4,6	2,3	3,9	2,2	1,7	0,6	2,8	—
Mosjøen	11,4	17,6	14,3	9,1	6,3	9,3	7,8	5,7
Mo	15,5	12,3	10,0	12,5	8,3	7,5	5,5	7,0
Svolvær	13,6	6,6	9,0	7,6	2,4	0,5	0,8	1,6
Hammerfest	11,2	9,1	22,7	22,3	4,2	4,1	7,9	8,5
Vadsø	4,0	4,6	3,1	2,7	1,8	3,9	2,4	0,7
Vardø	13,4	10,6	8,0	9,0	7,3	6,0	5,7	6,8
I alt	17,1	16,8	16,1	14,8	7,9	7,3	6,8	6,4
Alle byer	25,6	25,3	25,7	26,0	15,7	15,5	16,5	16,8

¹ Se note 1 side 41.

**Tabell XIX. Drukkenskapsforseelser pr. 1000 innbyggere¹
i bygdene fylkesvis i 1956—1959.**

	Alle forseelser				Forseelser begått av innenbygdsboende			
	1956	1957	1958	1959	1956	1957	1958	1959
Østfold	2,7	2,5	2,9	2,7	1,7	1,5	1,9	1,7
Akershus	4,2	3,8	3,4	3,0	3,0	2,9	2,4	2,2
Hedmark	1,6	1,8	1,5	1,8	1,3	1,5	1,2	1,5
Oppland	1,2	1,3	1,3	1,3	1,0	1,1	1,0	0,9
Buskerud	1,4	1,6	1,4	1,9	0,7	1,0	0,7	1,0
Vestfold	2,0	1,7	1,9	1,6	1,0	0,9	1,0	0,7
Telemark	2,7	2,3	2,2	1,9	1,6	1,3	1,4	1,2
Aust-Agder	2,6	2,2	1,9	2,8	1,4	1,2	1,1	1,5
Vest-Agder	3,0	2,5	3,3	3,1	2,0	1,4	2,0	1,7
Rogaland	2,2	2,0	1,6	2,3	1,6	1,6	1,2	1,9
Hordaland	1,4	1,5	1,6	1,5	1,0	1,0	1,2	1,1
Sogn og Fjordane	1,3	1,4	1,6	1,1	0,9	1,1	1,3	0,8
Møre og Romsdal	0,7	0,5	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5
Sør-Trøndelag	1,1	1,0	1,0	1,0	0,6	0,6	0,7	0,6
Nord-Trøndelag	1,1	1,0	0,8	0,8	0,8	0,6	0,4	0,5
Nordland	0,9	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	0,4
Troms	1,1	1,3	1,0	1,1	0,6	0,7	0,4	0,7
Finnmark	4,8	4,0	3,6	3,3	3,3	3,2	2,4	2,2
Bygder i alt	1,9	1,8	1,7	1,7	1,3	1,2	1,2	1,2

¹ Se note 1 side 41.

**Tabell XX. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser
i de enkelte byer i 1959.**

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
<i>Byer med brennevin- omsetning :</i>												
Fredrikstad	38	34	54	63	59	52	78	79	43	55	38	47
Moss	20	23	42	22	25	37	35	48	38	29	20	23
Oslo	729	754	1050	1083	1124	1246	1501	1537	1173	1213	961	990
Hamar	11	10	14	18	17	25	25	26	30	23	13	25
Gjøvik	6	7	7	21	2	11	13	11	5	11	4	11
Lillehammer	3	11	10	20	8	17	15	6	10	17	10	7
Drammen	28	45	42	53	67	78	60	79	53	60	49	44
Kongsberg	9	32	12	18	11	10	8	14	21	9	11	17
Horten	9	11	21	18	35	40	30	43	50	39	23	14
Tønsberg	12	20	26	31	31	46	32	47	43	50	24	30
Sandefjord	20	17	22	26	24	19	26	29	22	26	19	13
Larvik	10	9	38	21	16	28	32	22	17	22	16	15
Kristiansand S.	63	63	66	59	81	79	102	110	74	66	62	68
Stavanger	115	89	153	132	136	138	154	128	142	173	132	97
Bergen	241	279	401	302	345	330	405	372	327	294	258	349
Trondheim	95	108	129	158	163	155	181	146	132	120	118	142
Bodø	20	11	17	15	18	13	20	19	13	23	24	10
Narvik	26	27	35	32	39	48	63	40	38	47	34	49
Tromsø	30	31	27	34	53	43	38	31	36	32	33	50
Harstad	6	4	7	22	11	10	37	21	23	14	22	14
I alt	1491	1585	2173	2148	2265	2425	2855	2808	2290	2323	1871	2015
<i>Byer uten brennevin- omsetning :</i>												
Halden	5	19	5	21	26	27	19	19	25	6	8	25
Sarpsborg	22	30	24	35	47	33	28	46	37	35	41	28
Son.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hvitsten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drøbak	-	-	2	1	2	2	5	3	3	2	1	4
Kongsvinger	-	3	-	-	11	3	2	1	-	3	2	6
Hønefoss	5	6	7	10	10	14	9	11	16	4	4	7
Holmsbu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Svelvik	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Holmstrand	4	1	2	5	6	3	-	5	-	2	1	5
Åsgårdstrand	2	1	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Stavern	1	-	-	-	-	1	4	-	1	1	2	-
Kragerø	4	3	3	1	1	2	1	-	-	5	3	2
Langesund	1	-	-	-	3	-	-	-	4	2	-	-
Stathelle	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Brevik	-	-	1	1	-	2	2	5	1	10	1	-
Porsgrunn	14	10	19	18	21	27	16	26	24	24	15	20
Skien	31	28	34	37	33	24	32	38	35	36	20	19
Notodden	8	11	9	20	25	16	13	12	16	16	15	12
Risør	1	-	3	1	3	3	1	-	3	2	-	-
Tvedestrand	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Arendal	15	6	13	11	8	21	22	23	26	16	13	22
Grimstad	-	-	2	-	2	8	-	1	2	1	2	1

Tabell XX (forts.). Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i de enkelte byer i 1959.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Lillesand	1	—	—	1	10	1	—	3	3	3	—	—
Mandal	1	3	9	8	12	4	28	6	11	8	5	5
Farsund	—	3	1	1	—	—	19	—	1	—	4	2
Flekkefjord	2	2	1	2	1	2	6	3	2	1	3	—
Egersund	4	4	11	6	3	8	3	5	3	6	6	3
Sandnes	6	2	6	5	9	3	11	5	6	6	10	13
Skudeneshavn	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	2
Kopervik	5	2	6	—	2	2	2	3	3	4	1	3
Haugesund	15	9	22	24	21	18	16	12	21	18	10	17
Florø	3	18	4	2	3	2	2	1	4	1	3	—
Ålesund	37	51	52	20	15	17	27	31	22	32	12	31
Molde	4	5	1	2	5	3	1	6	4	3	1	2
Kristiansund N.	11	16	23	9	21	12	14	16	10	12	19	18
Levanger	—	—	1	1	3	1	2	7	—	2	2	—
Steinkjer	1	2	—	—	10	5	—	1	2	6	7	3
Namsos	2	—	1	3	5	12	3	3	3	2	1	—
Brønnøysund	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Mosjøen	5	1	—	8	3	1	4	6	7	1	3	3
Mo	10	3	11	10	3	5	11	6	6	7	13	17
Svolvær	1	4	7	3	4	1	2	2	—	2	2	1
Hammerfest	2	8	11	12	21	6	6	11	6	8	11	19
Vadsø	—	1	3	—	—	1	—	1	—	2	—	—
Vardø	1	8	—	—	2	5	3	2	2	2	1	6
I alt	226	262	299	282	355	297	316	320	310	291	242	296
Alle byer	1 717	1 847	2 472	2 430	2 620	2 722	3 171	3 128	2 600	2 614	2 113	2 311

Tabell XXI. Månedsvise oppgaver over drukkenskapsforseelser i bygdene i 1959.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Østfold	14	21	34	48	45	32	50	40	28	18	29	33
Akershus	43	38	53	56	65	55	58	63	66	53	53	54
Hedmark	16	14	18	33	19	29	28	32	28	26	27	30
Oppland	12	18	13	23	18	19	21	14	13	17	9	17
Buskerud	10	8	21	18	11	15	38	30	29	15	22	11
Vestfold	7	7	13	21	20	18	28	29	20	14	17	13
Telemark	11	12	22	16	12	21	17	28	13	20	8	16
Aust-Agder	6	11	15	9	12	15	29	20	17	6	12	9
Vest-Agder	7	16	29	17	14	14	24	25	23	14	15	17
Rogaland	32	17	28	24	16	29	30	19	36	31	34	27
Hordaland	21	17	43	22	31	39	35	14	48	24	20	25
Sogn og Fjordane....	14	6	18	7	10	12	7	4	9	11	4	3
Møre og Romsdal ...	12	9	6	15	12	10	3	16	5	8	7	5
Sør-Trøndelag	12	5	14	7	14	17	12	14	15	14	16	11
Nord-Trøndelag	6	4	3	4	9	12	15	6	4	8	10	6
Nordland	6	12	21	6	11	11	15	8	4	9	8	7
Troms	5	2	7	17	7	9	16	8	14	9	13	11
Finnmark	8	11	24	15	18	19	26	12	10	16	22	17
Bygder i alt	242	228	382	358	344	376	452	373	382	313	326	312

Tabell XXII. Alkoholmisbrukere meldt til edruelighetsnemndene, 1955—1959.

	Den drikkfeldige selv	Den drikkfeldiges familie	Politiet	Både politiet og familien	Forsorgsstyret	Lege eller prest	Andre nemnder	Inngrep etter nemndas eget tiltak	I alt
<i>Menn :</i>									
1955 ...	382	1 162	11 658	624	26	102	95	205	14 254
1956 ...	563	1 436	10 808	454	32	85	98	206	13 682
1957 ...	686	1 375	12 095	510	64	103	100	186	15 119
1958 ...	917	1 425	12 891	621	37	116	68	251	16 326
1959 ...	1 125	1 853	10 842	2 719	49	111	80	224	17 003
<i>Kvinner :</i>									
1955 ...	36	61	389	11	6	3	3	8	517
1956 ...	14	68	443	10	5	5	5	17	567
1957 ...	13	46	470	8	2	10	3	14	566
1958 ...	26	46	602	11	4	4	7	15	715
1959 ...	47	75	429	136	3	12	8	14	724

Tabell XXIII. Tallet på alkoholmisbrukere behandlet av edruelighetsnemndene etter behandlingsmåten¹, 1955—1959.

	Gitt advarsel	Satt under tilsyn	Gitt aversanbehandling	Meldt inn i avholds-lag eller -losje	Skaffet arbeid	Fratatt rådighet over lønn		Innlagt i tilsynshjem	Behandlet i klinikk	Besluttet innlagt i kursted		I alt
						Fri-villig	Tvang			Fri-villig	Tvang	
<i>Menn :</i>												
1955 ...	5 956	735	486	117	172	44	4	—	—	687	19	8 220
1956 ...	5 520	571	461	131	203	31	9	265	—	655	28	7 874
1957 ...	6 616	536	551	124	214	26	10	249	193	810	37	9 366
1958 ...	8 149	488	764	117	183	25	10	388	313	887	30	11 354
1959 ...	8 273	460	662	81	268	32	2	725	341	871	27	11 742
<i>Kvinner :</i>												
1955 ...	139	25	31	12	11	3	—	—	—	27	1	249
1956 ...	201	38	14	9	9	14	2	—	—	39	—	326
1957 ...	265	41	31	11	10	2	—	1	1	57	2	421
1958 ...	390	41	41	8	7	4	—	2	9	45	1	548
1959 ...	367	46	35	11	14	2	10	1	14	68	—	568

¹ De behandlede er ført opp under den viktigste av de forholdsregler som er truffet overfor dem.

Tabell XXIV. Pasienter i offentlige og godkjente, private kursteder for alkoholikere, 1955—1959.

	Kursteder	Effektive plasser pr. 31/12	Innlagte pasienter	Av disse:		Innlagte pasienter som trygdekassene betaler for	Pasienter pr. 31/12
				innlagt av nemndene	innlagt privat		
1955	11	329	777	580	14	279	312
1956	11	362	944	745	43	692	367
1957	13	434	1 099	899	114	1 093	434
1958	15	483	1 491	1 212	145	1 420	467
1959	17	523	1 802	1 097	503	1 598	479

Tabell XXV. Edruelighetsnemndenes utgifter i budsjettårene 1955—56 til 1959—60.

	Regnskap				Bevilget
	1955—56	1956—57	1957—58	1958—59	1959—60
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Kuropphold	921 300	333 400	480 450	312 800	498 980
Hjelp til familien	234 000	235 300	312 560	316 660	408 100
Hjelp til utskrevne pasienter	48 800	61 700	61 150	56 600	93 420
Opplysningsvirksomhet	178 530	225 500	222 810	277 550	304 930
Administrasjon	424 470	496 500	572 820	611 410	617 200
Andre utgifter	169 915	228 600	150 650	286 000	330 880
I alt	1 977 015	1 581 000	1 800 440	1 861 020	2 253 510
Refusjon fra staten for utlegg til kuropphold, administrasjon og opplysn.virksomhet	778 175	428 420	283 350	296 100	341 200
Kommunenes nettoutgifter	1 198 840	1 152 580	1 517 090	1 564 920	1 912 310

Norges offisielle statistikk, rekke A

Norway's Official Statistics, series A

Rekke A

Stensilert 1960

- Nr. 6 Lønnstilling for ansatte i offentlige skoler pr. 30. juni 1959 *Salaries of employees in public schools*
- 7 Forbruksundersøkelsen 1958 I *Survey of consumer expenditure I*
- 8 Norske forretningsbanker 1959 *Norwegian commercial banks*
- 9 Foreløpige oppgaver over Norges innførsel 1959 *Imports to Norway Preliminary figures*
- 10 Norske sparebanker 1959 *Norwegian savings banks*
- 11 Lønnsstatistikk for trygdekassenes tjenestemenn pr. 1. februar 1960 *Salaries of employees at local social insurance offices*
- 12 Lønnsstatistikk for kommunale tjenestemenn pr. 1. januar 1960 *Salaries of local government employees*
- 13 Sivilrettsstatistikk 1959 *Civil law statistics*
- 14 Undervisningsstatistikk 1957—58 *Statistics on education*
- 15 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i utenriksfart i mars 1960 *Monthly earnings of seamen on ships in ocean transport*
- 16 Skattestatistikk for inntektsåret 1958 *Kommunetabeller Tax statistics Municipal tables*
- 17 Forsorgsstønad og kommunal trygd 1959 *Public relief and municipal social pensions*

Statistisk Sentralbyrå utgir dessuten skriftserien Samfunnsøkonomiske studier (SØS). I denne serie offentliggjøres undersøkelser, som ikke er av rent statistisk karakter, bl. a. historiske og analytiske studier utført ved Byråets forskningsavdeling. *The Central Bureau of Statistics also publishes the series «Samfunnsøkonomiske studier» (SØS). This series contains reports on investigations of not merely statistical character, such as historical and analytical studies carried out at the Research Department of the Central Bureau of Statistics.*

Kortere avhandlinger gis i serien «Artikler». *Shorter reports in the series «Artikler».*

Statistisk Sentralbyrå utgir følgende periodiske hefter: *The Central Bureau of Statistics publishes the following periodical bulletins:*

Statistisk månedshefte. *Monthly bulletin of statistics.*

Månedstatistikk over utenrikshandelen. *Monthly bulletin of external trade.*

Statistisk ukehefte. *Weekly bulletin of statistics.*

Abonnement på disse hefter tegnes i Statistisk Sentralbyrå. For Statistisk månedshefte er prisen pr. år kr. 15,00, pr. nr. kr. 1,50. Prisen pr. år for Månedstatistikk over utenrikshandelen er kr. 18,00, pr. nr. kr. 2,00. For Statistisk ukehefte er prisen pr. år kr. 20,00, pr. nr. kr. 0,50. *For subscription of the bulletins please write to the Central Bureau of Statistics, Oslo.*

Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co., Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

Pris kr. 4,00.

E. SEM A/S. HALDEN.